

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Nova uredba o zaščiti kmeta

V uredbi so le nekatera določila izpremenjena

Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra, prosvetnega ministra in ministra za trgovino in industrijo izdal uredbo o zaščiti kmeta, ki jo prinašamo obširno, da bodo prizadeti kmetovalci lahko pravilno poučeni o posameznih določilih:

Čl. I. 1. Kmetje bodo plačali svoje dolgov po določbah te uredbe. 2. Ta uredba odreja način plačevanja dolgov kmetov, ki so jih napravili pred 20. aprilom l. 1932. in se nanaša na osebe, ki so z izkazilom (čl. 6.) dokazale, da so bile v času zadolžitve kmetovalci.

KDO JE KMET PO TEJ UREDBI

Čl. II. Za kmeta se v smislu te uredbe smatra vsaka oseba, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine in katere obdavčenje dohodkov izvira iz kmetijstva (vinogradništva, sadjarstva, vrtnarstva, živinoreje in drugih kmetijskih panog), če njena posest ne presega 75 ha obdelane zemlje, odnosno pri rodbinskih zadrugah 200 ha obdelane zemlje.

2. Omožena žena, ki živi skupaj s svojim možem, se smatra za kmetico samo tedaj, če se ima njen mož po določbah te uredbe smatrati za kmeta in če njuno skupno obdavčenje dohodkov pretežno izvira iz kmetijstva.

3. V maksimum obdelane zemlje se vračuna osebno imetje kmeta in imetje njegove žene in otrok, če žive z njim v hišni skupnosti.

4. Kmetje v smislu te uredbe so tudi: a) osebe, ki zaradi bolezni ali zaradi pomanjkanja delovnih sil, svojih in svoje rodbine, ali zaradi drugih nepremagljivih zaprek obdelujejo svojo zemljo s pomočjo drugih oseb, dalje mladoletni otroci kmeta za čas svoje mladoletnosti; b) osebe, ki se kot starešine zadruge ali kot člani, ki žive v hišni skupnosti, bavijo z drugim stranskim gospodarskim poslom, kakor s hišno industrijo, ribarstvom, prevozništvom, prodajanjem in podobnim, da bi svoji zadruzi ali družini, ki je ohranila svoj kmečki značaj, pridobili več zaslužka.

5. Pri oceni obdavčenega dohodka se ne jemlje v račun davek, ki ga kmet plača na hišo, v kateri stanuje in ki je v okolici mesta ali trga, če letni čisti dohodek, ki služi za davčno osnovo, za to hišo ne presega 10.000 Din.

ODPLAČEVANJE DOLGA.

Čl. III. 1. Kmet bo plačal svoje dolgovе upnikom na tale način:

I. Denarnim zavodom in bankam:

a) šestodstotne obresti za dobo od 23. novembra l. 1933. do 15. novembra l. 1934. za dolg, dognan v smislu petega odstavka tega člena; b) v dobi po 15. novembru l. 1934. v 12 letih z letnimi odplačilnimi obroki na podlagi priloženega načrta A (glej spodaj); prvi letni obrok se mora plačati najkasneje do 15. novembra l. 1934., ostali pa najkasneje do 15. novembra vsakega leta.

II. Ostalim upnikom bo plačal:

a) tri in pol odstotka obresti za dobo od 23. novembra l. 1933. do 15. novembra l. 1934. za dolg,

dognan v smislu petega odstavka tega člena; b) v dobi po 15. novembru l. 1934. v 12 letih z letnimi odplačilnimi obroki po priloženem načrtu B (glej spodaj). Prvi letni obrok se mora plačati najkasneje do 15. novembra l. 1934., ostali pa najkasneje do 15. novembra vsakega leta.

PODROBNE DOLOČBE.

2. Če se je dolжник z upnikom dogovoril za ugodnejše pogoje glede obrestne mere ali vračila dolga, bo plačeval te dogovorjene zneske. Če se je pa dogovoril za daljše roke izplačila dolga od tistih, ki jih določa prvi odstavek, se dolжник izplačilo vrši po dogovorjenem roku tako, da se v to svrhu obrestna mera, če je višja, zniža na tisto mero, ki jo določa odstavek prvi.

3. V maksimalne zneske letnih obrokov se morajo vračunati tudi vsa ostala postranska plačila ali dajatve, na katere se je dolжник obvezal poleg obresti, kakor provizijo, kazni, režijski stroški in slično.

4. Obresti bo plačal dolжник enkrat ali večkrat vsako leto, kakor je zanj najugodnejše. Izvzemši za menične dolgovе pri denarnih zavodih bo plačeval dolžne obresti v tromesečjih, ki si jih dolжник sam izbere v vsakem letu, za leto 1934. bo pa plačal obresti najkasneje do 15. novembra l. 1934. Prvo odplačilo glavnice bo plačal dolжник najkasneje do 15. novembra l. 1934., ostala letna odplačila pa v teku leta, vendar najkasneje do 15. novembra vsakega leta. Pri dolgoletnih amortizacijskih hipotekarnih dolgovih bo plačal dolжник obroke z obrestmi v dogovorjenih rokih.

5. H glavnici dolga, kakor obstoji na dan uveljavljenja te uredbe, se bodo prištele neplačane in še ne zastarele obresti do 23. novembra leta 1933., in sicer obresti do 20. aprila l. 1932. kolikor ne presegajo višine, dopuščene po obstoječih zakonih, in obresti od 25. aprila l. 1932. do 23. novembra l. 1933., kolikor ne presegajo višine določb čl. 3., odstavkov 1. do 3. zakona o zaščiti kmeta od 19. aprila l. 1932. H glavnici dolga se bodo prištele tudi pravočasno prisojeni pravdni in izvršilni stroški, nastali do 23. novembra leta 1933., dalje izdatki, nastali za prijavo zavarovanja, javne dajatve, takse za postavitev pod hipoteko ali izvršbo (knjižba in predzaznamba) in vsa druga plačila, ki jih izvrši upnik. Na ta način povečana glavnica je deležna istega reda prvenstva kakor prvotna glavnica, hipotekirana ali predzaznamovana (knjižba in predzaznamba).

6. Upniku, ki je po 20. aprilu l. 1934. dobil od dolžnika plačane obresti, predpisane po določbah čl. 3., odstavkov 1. do 3. zakona o zaščiti kmeta od 19. aprila l. 1932., se odbijejo presežki od glavnice dolga.

POSTOPANJE Z MENIČNIMI DOLGOVI.

7. Po meničnih dolgovih se morajo razen plačanih odplačil dolga in obresti v smislu odstavka 4. izdati še nove menice, in sicer s podpisom kakor na starih menicah; če pa to ni mogoče, s podpis enake vrednosti. Denarnim zavodom se morajo izdati nove menice s tromesečnim rokom, če ni

sklenjen s kmetom ugodnejši rok, drugim upnikom pa z letnim rokom, računajoč od dneva dospelosti prejšnjih menic. Če dolжник tega ne stori, ima upnik pravico, tožiti ga za plačilo menične terjatve. Dolжник ima pravico v roku 15 dni od dneva sporočitve tožbe izdati upniku novo menico, mora pa poravnati stroške protesta in tožbe. V nasprotnem primeru in če ne bi tako ravnal, izgubi v drugem tromesečnem roku zaščito po tej uredbi. Spor o vrednosti novih predpisov ureja na zahtevo te ali one stranke sresko sodišče; kjer ga ni, pa prvostopno (okrožno) sodišče, ki je pristojno za tožbe v izvenpornem postopku.

8. Pred uveljavljenjem te uredbe že iztožene in ne poravnane menice mora dolжник zamenjati z novimi menicami v roku 30 dni od dneva pravilno izročene mu opomina glede menice, ki je prijavljena sodišču in zabeležena v seznam v smislu uredbe o podaljšanju rokov za iztožene menice kmetov, objavljene 19. maja l. 1933., in uredbe o ukinjenju zastarelosti kmečkih menic, objavljene 11. maja l. 1934. Dolжник, ki ne ravna po prejemu opomina tako v roku 30 dni, izgubi pravico do olajšav po tej uredbi. Določbe odstavka 7. se bodo izvajale tudi tu. S sprejetjem teh menic upnik ne izgubi zavarovanja, ki si ga je že prej pridobil na izvršilni način.

ODGOVORNOST POROKA.

9. Porok ali vzajemni dolжник, ki ni kmet, odgovarja za obveznosti enako kakor glavni dolжник, odnosno sodolžni kmet. Če upnik ne bi hotel sprejeti vsote, ki mu jo dolжник izroči v smislu določb odstavka 4., odnosno nove menice po odstavku 7. ali 8., položi dolжник to vsoto ali menico pri sreskem sodišču; kjer ga ni, pa pri sreskem načelstvu, v katerega področju se more obveznost izvršiti. To polaganje ima isti pravni učinek kakor polaganje pri sodišču po običajnem civilnem pravu. O upravičenosti polaganja odloči sodišče v izvenpravnem postopku, če se položitev izvrši pri njem.

IZGUBA ZAŠČITE.

10. Če upnik ne bi hotel sprejeti vsot, ki mu jih dolжник dolguje v smislu predpisov odstavka 4., odnosno nove menice, bo dolжник v smislu odstavka 7. in 8. te vsote, oziroma menico položil pri sreskem sodišču; če pa tega ni, pri sreskem načelstvu, na katerega področju mora svoje obveznosti izpolnjevati. Ta polog ima isti pravni učinek kakor polog pri sodišču po splošnem civilnem postopku. O pravovelnosti pologa odloči sodišče v izvenpravnem postopku, če je bil polog izvršen pri njem.

11. Če dolжник ne položi letnega obroka dolga v 30 dneh od dneva dospelosti, ima upnik pravico prisilnega izterjanja tega obroka v smislu člena 6., odstavek 1. Dolжник, od katerega se trije letni obroki po vrsti izterjajo prisilno, izgubi pravico, posluževati se olajšav te uredbe.

12. Če so na podlagi terjatev proti zaščitenim kmetom izdane hipotekarne založnice, se rok za njihovo plačilo podaljša, kolikor bi prej dospele, do konca plačilnega roka po določbah tega člena,

DOLGOVI DO 2000 DIN.

Člen IV. 1. Izjemno od člena 3. bo kmet, ki je na en dolg ali pa na več dolgov dolžan do 2000 dinarjev, plačal ta dolg v štirih letih v enakih letnih obrokih, in sicer prvega izmed njih do 15. novembra l. 1934., ostale pa do 15. novembra vsakega prihodnjega leta. Za takšne dolge mora dolžnik plačati šestodstotne obresti na način, kakor je naveden v 4. odstavku 3. člena. V letu 1934. mora kmet za take dolge plačati šestodstotne obresti do 15. novembra l. 1934. za višino dolga, določenega v smislu člena 5., odstavka 3.

2. Če dolgov takega kmečkega dolžnika presegajo 2000 Din, ima pravico do olajšav člena 3., odstavka 1., kolikor višino celotnega dolga dokaže z izkazilom občinskega oblastva, potrjenim od sreskega načelstva. Občinska oblastva bodo izdajala ta izkazila na podlagi potrdil upnikov o dosedanjih plačilih (priznanice, menice, obračuni in podobno), ki jih mora dolžnik predložiti, kakor tudi na podlagi pismenega zaslišanja in pismenih izjav upnikov, ki jih dolžnik navede.

3. Če dolžnik ne plača letnega obroka dolga v roku 30 dni od dneva dospelosti, ima upnik pravico do prisilnega izterjanja, in sicer v smislu člena 6., odstavka 1. Dolžnik, od katerega se dva letna obroka po vrsti izterjata prisilno, izgubi pravico do olajšav te uredbe.

TERJANJE VIŠJIH OBRESTI JE KAZNIVO.

Člen V. 1. Pogodba o obrestih na dolgove, našteje v členu 1., odstavku 2., je neveljavna, če dogovorjene obresti presegajo mero, določeno v členu 3., odstavku 1., oziroma v členu 4., odstavku 1. Večje obresti se ne smejo prisoditi, ne zavarovati, ne izvršilno izterjati, pa čeprav bi bile dogovorjene kakorkoli.

2. Kolikor se po kazenskem zakoniku ne kaznujejo s strožimi kaznimi, se bodo kaznovali za prestopke v smislu kazenskega zakonika z zaporo do 6 mesecev in z denarno globo do 10.000 Din tisti upniki, ki terjajo večje obresti od onih, ki jih določa ta uredba.

ODGODITEV PRISILNIH DRAŽB IN SLIČNIH UKREPOV.

Člen VI. 1. Z uveljavljanjem te uredbe se odgođe vse prisilne prodaje (izvršilne dražbe premičnin in nepremičnin kmetov) razen tistih, ki se nanašajo na terjatve iz člena 8., odstavka 1. prvega stavka. Istočasno se ustavijo tudi vse pri-

silne uprave (sekvestri) kakor tudi zaplemba premičnin (transferacija, izvršena v svrhu preureditve teh terjatev po izvršitvi plenitvenih določb, pa ostane v veljavi). Nove prisilne prodaje in prisilne uprave (sekvestri) nepremičnin ali nove zaplembe premičnin (transferacija) se smejo dovoliti le zaradi prisilno nastalih terjatev, pri katerih dolžnik ni ravnal po določbah te uredbe.

2. Sklep o odgoditvi prodaje, odnosno o ustavitvi transferacije ali sekvestra izda izvršilno sodišče (izvršilno oblastvo) na zahtevo strank. Sekvestrirana nepremična imetja se vrnejo dolžniku takoj. Če je sekvester nepremičnino sam obdelal ali dal v zakup, jih vrne dolžniku šele tedaj, ko se pridelki pobere. Do izdajanja pravomočnega sklepa v smislu 1. odstavka se ustavi izvršilni postopek, odnosno postopek zavarovanja.

POTRDLA O SVOJSTVU KMETA.

3. Izkazila o tem, ali je kaka oseba kmet, izda občinsko oblastvo (županstvo). V izkazilu morajo biti navedena stvarna dejstva, iz katerih se da nesporno ugotoviti, da je dolžnik izpolnil pogoje člena 1., odstavka 2. in člena 2. te uredbe. Zlasti so občinska oblastva dolžna dobiti od pristojne davčne uprave uradne podatke o višini obdavčenih dolžnikovih dohodkov. Obrazec izkazila bo predpisan s pravilnikom. Vsaka prizadeta stranka more zahtevati, da sreski načelnik preuči izdana izkazila in da jih razveljavi, če ne bi bila v skladu z dejanskim stanjem. Zoper odločbo sreskega načelnika se nezadovoljna stranka lahko pritoži pri banu in nato na upravno sodišče. Če je izkazilo izdal mestni načelnik, ki opravlja funkcijo prvostopnega upravnega oblastva, se smatra takšno izkazilo kot odločitev sreskega načelnika.

4. Preučen izkazil v smislu odstavka 3. nima vpliva na postopek po odstavku 2., vendar, če je izkazilo pravomočno razveljavljeno, bo sodišče (izvršilno oblastvo) na zahtevo upnika razveljavilo odredeno odgoditev prodaje, odnosno odredeno ukinjenje transferacije in sekvestra.

ZAVAROVANJE UPNIKA.

Člen VII. 1. Dolžnik je obvezan izdati za zaščito upnikov listino, ki mora imeti moč zavarovanja upnikovih terjatev na dolžnikovi nepremičnini. Če dolžnik ne zadovolji tej zahtevi, ima upnik pravico zahtevati to zavarovanje tudi z izvenpravnim postopkom pri pristojnem sodišču.

2. Če dolžnik dokaže, da je upnik za svoje terjatve že zadosti zavarovan na dolžnikovih nepremičninah, bo sodišče predlog upnika za zavarovanje odbilo.

KATERI DOLGOVI NISO ZAŠČITENI.

Člen VIII. 1. Od določb členov 1., 3., 4. in 6. so izvzeti: javne dajatve in zakonito predpisane takse, blagovni dolгови do 500 Din, nastali po 20. oktobru l. 1931., kolikor se niso izpremenili v menične terjatve, vsi ostali dolгови kmetov, nastali po 20. aprilu l. 1932., terjatve za vzdrževanje, ki kateri osebi pripada na podlagi dolžnikove dolžnosti vzdrževanja, terjatve, ki izvirajo iz kazenskih prestopkov, terjatve na račun škode na polju, terjatve na račun plačil osebam, zaposlenim v gospodinjstvu dolžnika, zakupnina in stanarina, terjatve obrtnikov za izvršena obrtniška dela, nastala po 20. oktobru l. 1931. Potrdila, obračuni in druge pismene listine, ki dokazujejo obstoj in višino terjatev, ne dokazujejo hkratu, da je terjatev zares nastala iz nakupa blaga.

2. Od določb členov 1., 3., 4. in 6. te uredbe so izvzete terjatve, ki izvirajo iz naslednjega: V primeru, da se eden izmed dedičev sporazumno izplača v naturi ali na način, da se mu izplača v denarju, se denarne terjatve izvzamejo samo tedaj, če naslednik pristane, da se mu izplača po vrednosti tega dela v času izplačila.

3. Kot dolгови, nastali po 20. aprilu l. 1933., se smatrajo samo tisti, ki so res novi, ne pa tudi takšni, ki so nastali z novacijo (obnovo) starih dolgov, kakor na primer z običajno podaljšanimi menicami in podobno.

Za dokazanje dejstev, navedenih v 1. odstavku v poslednjem stavku in v 3. odstavku, se stranke tudi na področju veljave srbskega zakonika o sodnem postopku lahko poslužijo v civilnih pravnih listin. Sodišče bo upoštevalo izid celotne razprave in izvedenih dokazov presodilo po lastni spoznativnosti, ali naj se navedena dejstva smatrajo za dokazana ali ne.

SPORI O DOLGOVIH.

Člen IX. 1. Če dolžnik, ako je tožen, takoj prizna dolg ali dokaže, da je pred vložitvijo tožbe izpolnil svoje obveznosti nasproti upniku po predpisih te uredbe, mora pravdne stroške nositi sam upnik.

2. Spori o obstoju kmetovega dolga, ki niso dokončani ali se ne dokončajo pravomočno do uveljavljanja te uredbe, se lahko nadaljujejo pri

Ivan Albrecht:

GOLSKI SVETNIK

Ko sva šla mimo šole, je pohvalil tudi učitelj, češ, da dobro shajata drug z drugim. Imenoval mi je njegovo ime, ki pa mi je bilo čisto neznano in me ni zanimalo.

«Je že dolgo tukaj?» sem hotel vedeti, ker mi ni prišlo nič primernejšega na um.

«Takoj za Stegujem je prišel,» je nekam medlo odvrnil, «bo že nekaj let tega.»

«Stegu?» sem zategnil in jel stikati po spominu. «Zdi se mi, da sem že nekje slišal to ime.»

«Verjetno,» je prikimal svečenik in me potrepil po rami. «Ako bi bili ljudje vedno po tvoje obzirni,» se je zadovoljno nasmehnil, «bi morda življenje res bilo lepše. Ali nasproti meni, prijatelju, taka obzirnost res ni več potrebna. Je že prekasno!»

Sredi poti sva obstala in gledala drug drugega.

«Odkrito rečeno, ne razumem te,» sem mu priznal, a on:

«Hvala Bogu, da si odkritosrčen. Kdorkoli drug bi bil prišel namesto tebe, bi mi bil doslej nasul že kopico dobrih nasvetov. Zato se menda tudi tako bojim stranih ljudi. No, veš, tebe se ne...»

In se je prav široko zasmejal ko nekoč, ko smo študentovali in uganjali prešerne šale.

5

«Zdaj si mi tudi ti všeč,» sem hotel biti z njim vred dobre volje, a na tihem me je pikalo:

«Kaj mu le neki je, ko se tako sunkoma izpreminja? Ali mu je res še vedno pred očmi tista Ela?»

«Stegu!» mi je tedaj šinilo kakor blisk. Da, to je bil učitelj v Zalesju. V Boštjanovih zapiskih sem čital ime.

«Stegu!» sem se nehote na glas izdal, Boštjan pa kraj mene:

«Zdaj veš, kaj? Prav! Če se ti ljubi, pogledava grede v cerkev. Nekaj predmetov je prav zanimivih. Baročni ciborij je izredna umetnina. Tudi renesančni lesteneč pred korom je krasno delo in prava redkost. Četvorica angelov, ki drži vsak po dvoje svečnikov, je iz čistega srebra. Hotel sem že dognati, kdaj in odkod je cerkev dobila te dve dragocenosti, pa se mi ni posrečilo. Pred kakimi sto leti je tu divjal požar, ki je uničil vse kronike. Tako smo glede preteklosti navezani samo na pravljice in legende...»

V naglem toku je govoril in spremljal pripovedovanje s kretnjami. Ves se je osvežil in prerodil pri tem in čudno kratek in drobčkan je postal zdajci njegov korak, kakor da stopica kraj mene gibka mestna gospodična.

«Torej se baviš tudi s starinoslovjem?»

«Jaz?» je poskočil. «Šaj nisem norec! To je bilo mimogrede. Samo s človeško dušo imam posla, razumeš, prijatelj, z duševnim svetom! Zarjavljami črepinjami in plesnivimi cunjami

naj bi se pečal? Kdor toliko doživi ko jaz, seže globlje...»

«Govoriš kakor norec,» mi je sililo na jezik, izustil pa sem samo:

«Se mi zdi, da si me napak razumel, prijatelj. Jaz...»

«Že mogoče in je tudi prav,» me je hlastno prekinil. «Ali si sinoči kaj čital?»

«Skačeš v govoru ko plesalec na vrvi,» se mi je podilo po mislih, ko sem mu odvrnil:

«Sem. Od prve do zadnje beležke sem prebral,» Jako...»

«Dobro, dobro,» se je naglo prestopil Boštjan. «Tako sem želel. Samo človek ne more zmeraj reči vsega, kar želi. Zdaj le pogledaj cerkev in kar bo še kaj zanimivega.»

Zavila sva v preprosti božji hram, ki se v ničemer ne razlikuje od naših običajnih cerkvic po deželi. Zanimala me je pač arhitektura velikega oltarja, ki je ves iz črnega marmorja in izdelan v baroku. Tudi krstni kamen iz sivkastega marmorja je vzbudil mojo pozornost zaradi reliefnih okraskov, ki so bili čudna zmes antičnih in pozno-krščanskih motivov. Srebrnega lesteneča in baročnega ciborija sem zaman iskal.

Boštjan je v cerkvi utihnil in se počasi sukal kraj mene. Izprva sem mislil, da je to njegova navada, kadar stopi v svetišče, počasi pa sem opazil, kako stalno strmi na stranski oltar svete Neže, stopa bliže, motri in se spet odmakne, pa si zdaj z leve, zdaj z desne zastira pogled kakor slikar v ateljeju, kadar presoja barve in linije na

pristojnem sodišču, odnosno se lahko razsodi, vendar postanejo razsodbe v tem primeru izvršne samo po predpisih te uredbe.

3. Za pravde glede izvršitve in zavarovanja proti kmetu zaradi dolgov v smislu te uredbe v primeru, v katerem je po zakonu dovoljeno zastopstvo po odvetniku, pripada upniku pravica do povračila odvetniških stroškov od dolžne vsote po posebni tarifi ministrstva pravde.

Člen X. Predpisi te uredbe ne veljajo za terjatve Narodne banke kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke.

Člen XI. Dolžni kmet, ki odtuji ali obremeni svoje posestvo, da bi oškodoval svojega upnika, izgubi pravico do zaščite po tej uredbi in nosi posledice po zakonu o pobijanju pravnih dejanj izven konkurza in po kazenskem zakoniku. Prav tako izgubi pravico tudi tisti, ki ga k temu zapelje, in tisti, ki mu pomaga, če sta sama kmeta v smislu te uredbe.

ODPLAČILNI NAČRT A.

Na osnovi šestodstotne obrestne mere se plačuje 12 let (počenši s 15. novembrom l. 1935.) letni odplačilni obrok za vsakih 100 Din dolga tako-le:

Leto	glavnica	letni obrok	na obresti	na glavnico	ostane dolga
1.	100.—	7	6.—	1.—	99.—
2.	99.—	8	5.94	2.06	96.94
3.	96.94	9	5.82	3.18	93.76
4.	93.76	10	5.63	4.37	89.39
5.	89.39	12	5.36	6.64	82.75
6.	82.75	12	4.96	7.04	75.71
7.	75.71	14	4.94	9.46	66.25
8.	66.25	14	3.97	10.03	56.22
9.	56.22	16	3.27	12.63	43.59
10.	43.59	16	2.62	13.38	30.21
11.	30.21	16	1.81	14.19	16.02
12.	16.02	17	0.98	16.02	—

ODPLAČILNI NAČRT B.

Na osnovi trinapolodstotnega obrestovanja se plačuje 12 let (počenši s 15. novembrom l. 1935.) letni odplačilni obrok za vsakih 100 Din dolga tako-le:

Leto	glavnica	letni obrok	na obresti	na glavnico	ostane dolga
1.	100.—	6	3.50	2.50	97.50
2.	97.50	7	3.41	3.59	93.91
3.	93.91	8	3.28	4.72	89.19

platnu. Podoba na oltarju je predstavljala svetnico v trenutku, ko bujni lasje — kakor poroča legenda — zakrijejo čare nedotaknjenega telesa, da ga ne more videti oko paganskega ženina, ki ga je deklica odklonila, ker se je bila že odločila za Krista.

«Kje pa je lestenec?» sem ga nerodno zmotil. «Že, že», je malomarno zamahnil z roko in spet stopil bliže k oltarju.

«Ali hraniš ciborij v tabernaklju, ali imaš za take redkosti posebno shrambo?» me je vnovič nagnala radovednost.

Boštjan se je okrenil:

«A, tisto? E, sem se zmotil, prijatelj, pa ni nič važnega, ali ne? Bilo je tam, kjer sem bil ono leto za kaplana —»

Po prstih je pristopical k meni:

«Ali poznaš ono-le v oltarju?»

«Sveta Neža», sem se hotel postaviti. «O njenem življenju sem čital in tudi legenda, ki je tu upodobljena, mi je znana.»

«Ze res,» se je otožno nasmehnil, «ali to je davčina, čas pa hiti. Vse se izpreminja in ti ne veš nič, kakor vidim. To je mučenica Elai» mi je dahnil čisto na uho, pokleknil pred oltar in začel v strastni zamaknenosti tiho moliti. Ko sem to videl, me je oblila zona in sem komaj čakal, kdaj pojdeva iz cerkve.

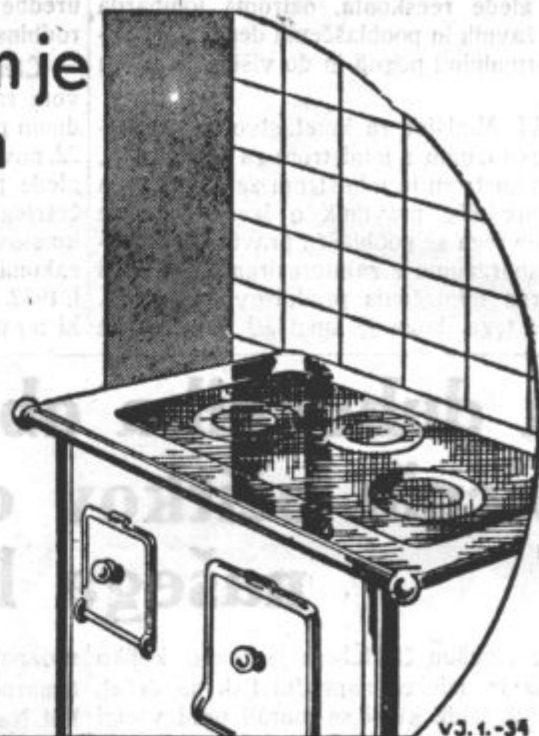
Čez čas je vstal in glasno povzel:

«Salvos fac servos tuos.»

Pogledal me je, a ker sem molčal, si je odgovoril sam:

Zakaj v tem je ves njen ponos!

Kako se sveti ognjišče, bele pečnice, obroči, držaji — skratka vsa kuhinja. Ampak — pri kuhanju se sve zamaže.

KAJ STORITI!

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetil

4.	89.19	9	3.12	5.88	83.31
5.	83.31	10	2.92	7.08	76.23
6.	76.23	10	2.67	7.33	68.90
7.	68.90	12	2.41	9.59	59.31
8.	59.31	12	2.08	9.92	49.39
9.	49.39	13	1.73	10.27	39.12
10.	39.12	13	1.37	11.63	27.49
11.	27.49	14	0.96	13.04	14.65
12.	14.65	15	0.55	14.65	—

RAZNE DOLOČBE.

Člen XII. govori o dolgovih, nastalih zaradi odkupa zemlje na osnovi agrarne reforme.

Člen XIII. se nanaša na neke posebne muslimanske dolgove v Bosni in Hercegovini.

Člen XIV. Potrjevanje podpisov nepismenih kmetov je prosto vseh taks.

Člen XV. Terjatvam upnikov in drugim dolgovom kmetov, za katere velja ta uredba, gre

«Deus meus, sperantes in te!»

Potlej mi je namignil in sva odšla na pokopališče. Brez besede sem taval za njim med grobovi, čez in čez s travo preraslimi, in le tu in tam me je za trenutek pridržal izviren napis na lesenem križu, sicer pa si nisem mogel misliti, čemu me je prijatelj speljal semkaj. Tedaj obstaneva pred grobom, ki ga je z vsake strani stražila trojica visokih cipres.

«A porta inferi erne, Domine, animan ejus», sem čul vzdihniti Boštjana in sem nehote pogledal na beli mramor, kdo počiva v tem zatišju.

«Elica Stegu», mi je zdrknilo, Boštjan pa je kakor mrtev omahnil name.

«Tukaj je!»

Ničesar drugega ni mogel reči. Krčevito je sklepal roke, ki so bile zdaj mrzle in kakor brez krvi. Oči je imel izbuljene in pogledi so blodili kakor v krčeviti grozi. Jel sem se bati zanj in sem ga rahlo odvedel domov. Kakor jagnje se je prepustil mojim rokam.

«Oh, so že spet bili gospod na pokopališču», je vzdihnila Lojza, ko naju je zagledala. Oba sva imela dovolj truda, preden sva ga prinesla na posteljo, kajti noge ga niso nesle več. V globoki nezavesti je obležal kakor kip.

«Kadar gredo na pokopališče, je tako», je šepetaje zatrjevala Lojza, ko sva si prizadevala, da ga predramiva. «Še pri pogrebih jih včasih napade. Toliko sem jih že prosila, pa nič ne pomaga. Lepega dne jih bo kar tam zalotilo.»

Polagoma je jela žila biti močnejše in tudi dihanje je bilo spet bolj redno.

«Ne bo nič hudega», sem miril zvesto služabnico, ona pa:

«Živ krst ne ve, zakaj jih smrt tako pretrese. Ne veste, kakšen svet mož so naš gospod. Če ta duša ne pojde živa v nebena, ko se loči od telesa, potlej res ne vem, kje je pod božjim solncem še kdo, ki naj bi ga prištel med svetnike.»

V plahi skrbnosti mi je dobrodušna ženica naštevale Boštjanove vrline. Kako se posti in zatajuje, kako deli miloščino in v dušnih in telesnih nadlogah pomaga, kjer le more, mi je pripovedovala. Njegove pridige so polne ljubezni in božjih obljub. Spovedi se pri njem ne branijo niti najbolj zakrknjeni grešniki. Po vsej fari ga nima nasprotnika in samo smili se ljudem. Pravijo, da je nesrečen, a ni, le misel na smrt ga tako gane, ker je mehak po duši — ali kaj bi človek dejal.

Medtem se je zganil in pogledal.

«Za zdaj je minilo», me je prijel za roko in izkušal sesti.

Lojza je drsaje odšla, jaz pa sem ostal in se jel po malem razgovarjati z njim, da bi ga razvedril.

V.

Mineval je že tretji dan po napadu oslabelosti na pokopališču, ko ni bilo na Boštjanu opaziti nič posebnega. Še isti večer je bil res sprejel številne farane in se posvetoval z njimi, kaj je

prvenstvo glede reeskonta, oziroma lombarda pri vseh državnih in pooblaščenih denarnih ustanovah z normalnimi pogoji in do višine 50 % teh terjatev.

Člen XVI. Minister za kmetijstvo se pooblašča, da v sporazumu z ministrom za pravosodje, finančnim ministrom in ministrom za trgovino in industrijo predpiše pravilnik o izvrševanju te uredbe. Vrh tega se pooblašča pravosodni minister, da v sporazumu z zainteresiranimi ministri izdaja izvršna tolmačenja predpisov te uredbe, zlasti glede tega, koga je smatrati v zmislu te

uredbe za kmeta in kaj je treba razumeti pod rodbinsko zadrugo v zmislu te uredbe.

Člen XVII. Ta uredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v «Službenih Novinah». S tem dnem preneha veljati uredba o zaščiti kmetov od 22. novembra l. 1933. z izjemo določb člena 16. glede podaljšanja prvega stavka in drugega do četrtega odstavka členov 4. in 5. zakona o zaščiti kmetov in o uveljavljanju posameznih predpisov zakona o izvršbi in zavarovanju od 19. aprila l. 1932. Prav tako prenehajo veljati vsi predpisi, ki tej uredbi nasprotujejo.

Dva duhovnika obsojena zaradi krivičnih očitkov o brezverstvu našega lista

Pač vsem našim čitateljem je znano, koliko obrekovanja je deležen napredni tisk na deželi prav od tistih ljudi, ki bi se morali pred vsemi drugimi varovati neresničnih besed. Posebno v prejšnjih časih so bile ponekod pridige v cerkvah le en sam napad na «brezversko» časopisje, dasi pri nas na Slovenskem brezverskega časopisja sploh ne poznamo. Največkrat je bila pod brezverskim časopisjem mišljena «Domovina», saj je bila večkrat tudi kar naravnost imenovana.

Tako je lani v juliju tudi g. Franc Sinko, župnik pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v cerkveni pridigi izrekel, ko je govoril o krivih prerokih, da spada med krive preroke tudi «protiversko» časopisje in je posebej imenoval tednik «Domovino», da mora izginiti iz njegove župnije. Zagrozil je celo, da ne bo dobil odveze, kdor bere ta list. Med številnimi šentlenarškimi bralci in naročniki «Domovine» je nastalo umljivo razburjenje zaradi takšnega govorjenja in je bila naposled vložena ovadba, zaradi katere se je uvedlo postopanje pred sreskim poglavarstvom in nato tudi pred okrožnim sodiščem v Mariboru zaradi prestopka po členu 400. kazenskega zakona (ki določa, da se verska opravila ne smejo uporabljati v politične namene).

Konzorcij «Domovine» je pri tožbi zastopal šentlenarški odvetnik g. dr. Milan Gorišek. Okrožno sodišče v Mariboru je župnika Sinka

spoznalo za krivega in ga obsodilo na 800 Din denarne kazni ali 14 dni zapore pogojno na dve leti. Na priziv obtoženca je apelacijsko sodišče v Ljubljani to sodbo razveljavilo in odredilo popolnitev podatkov. Nato je okrožno sodišče v Mariboru ponovno razpravljalo o obtožbi in spet obsodilo župnika na isto kazen. Po svojem zastopniku g. dr. Leskovarju je obtoženec drugič vložil priziv proti tej sodbi na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je te dni razpravljalo o tem prizivu. «Domovino» je zastopal g. dr. Knaflič kot namestnik g. dr. Goriška.

Obtoženec zastopnik g. dr. Leskovar je zlasti naglašal, da ima duhovnik pravico in dolžnost po svoji vesti vernike opozarjati na tisk in pri tem tudi pred njim svariti, češ, da je to zgolj versko, ne pa tudi politično delovanje, in da se pri tem drži duhovnik cerkvenih pravnih predpisov. Državni tožilec je naglašal zlasti koristi države, da se prepreči uporabljanje duhovniške oblasti v strankarske svrhe. Zastopnik lista pa je poudarjal, da je predpis po členu 400. kazenskega zakona uporabljen tedaj, kadar obtoženec pri izvrševanju svoje duhovniške oblasti prekorači dopustno mejo, katero mu stavlja naš kazenski zakon. To se pravi, kadar pri izvrševanju svoje službe uporabi oblast v strankarske namene. Strankarski je vsak namen, ki naj eno ali drugo stranko priporoča ali pa eni ali drugi stranki

škoduje, in ne samo stranki kot takšni, marveč tudi njenemu programu, organizaciji, osebam ali organom, zlasti listom, ki v glavnem zastopajo politične stranke. Kadar verski zastopnik ne utesni svoje kritike na zgolj verski predmet in na splošno napada kakšen list, poziva s tem na boj kot proti listu in je njegovo delovanje politično strankarsko, torej kaznivo.

Po posvetovanju je predsednik senata razglasil sodbo, s katero se obtoženec priziv zavrne in sodba okrožnega sodišča potrdi. Razlogom nižjega sodišča so se dodali še razlogi apelacijskega sodišča, ki pravijo med drugim, da ima duhovnik seveda pravico izvrševati svojo versko oblast in opozarjati na protiversko pisanje enega ali drugega lista. Opozoriti pa mora na določen primer, na primer na članek, v katerem je dotični list pisal protiversko. Ako to stori, ni uporabil duhovniške oblasti v politične svrhe. Če pa duhovnik na splošno in ne da bi navedel določen primer, govori proti kakšnemu listu, prekorači svojo versko dolžnost, ker napada list kot takšen, ki služi smotrom ene ali druge stranke. S tem ne vrši več verske, marveč politično agitacijo proti temu listu in proti stranki, katero list zastopa ali v katere korist piše. Kar se tiče lista «Domovine», ne smatra apelacijsko sodišče za dokazano, da bi ta list bil glasilo JNS, pač pa da je znano, da ta list podpira načela in težnje te stranke. Če je torej obtoženec napadel ta list in ga vernikom branil čitati celo pod pretnjo verskih kazni, je s tem posegel v strankarsko borbo, posredno vršeč agitacijo v politične, odnosno strankarske svrhe ali proti politični stranki, katere koristi napadeni list zastopa. To pa pomeni kazniv dejanski stan in se je zato priziv moral zavrniti.

Takoj nato se je vršila pred istim senatom slična razprava o prizivu župnika Petra Gorjupa in Dola pri Hrastniku, ki je v letošnjem februarju tudi v pridigi govoril o «Jutru» in «Domovini» in svaril, naj se ne čitata. Ta obtoženec ni prišel na razpravo in je bil od okrožnega sodišča v Celju obsojen na kazen 120 Din ali dva dni zapore pogojno na dve leti. Proti obsodbi je po svojem zastopniku dr. Hodžarju vložil priziv. Tudi njegov priziv je bil zavrnjen iz sličnih razlogov, iz katerih je zlasti posneti jedro, da mora biti presoja enega ali drugega članka določna, ne smejo pa obdolžitve biti splošne. Omejiti se morajo na versko vsebino in ne smejo splošno napadati tiska v strankarske svrhe.

vse treba ukreniti zaradi škode, povzročene od toče. Z menoj je bil na moč prijazen, zato sem po vsem, kar sem doslej videl in izvedel, menil, da ne smem več izkoristiti takšne prijateljske gostoljubnosti. Ko pa sem se hotel posloviti, me je zadržal, češ, da se mi vendar nikamor ne mudi in da naj ne bežim tako naglo proč.

«Saj si sam dejal, kako ti tukaj prija zrak», me je spominjal, pa sem ostal, vendar sem se počutil kakor na pravkar vzvalovanih potresnih tleh. Boštjan mi je označil vse količkaj prijetne sprehode ter mi dal na razpolago tudi knjižnico, ki je bila mnogo obilnejša, nego bi jo človek pričakoval pri hribovskem župniku, razen tega pa res skrbno odbrana in presenetljivo peštra. Poleg mnogih cerkvenih učencikov je bila zastopana vrsta starih in modernih filozofov, vmes eseji in študije, zlasti pa mnogo del v okultizmu. Leposlovje je nudilo lepo izbero domačih in tujih del. Po vseh knjigah je bilo polno listkov z zapiski. Začelo se mi je tedaj dozdevati, da Boštjan tudi sam s seboj ni na jasnem in da venomer išče opore.

Z Boštjanom sva ta čas govorila prav malo. Ljudje so pogostoma prihajali k njemu in ni imel skoro nič prostega časa. Poleg tega se je bil tudi z nekažno čudovito gorečnostjo posvetil gospodarstvu, kajti imel je dokaj razsežno posestvo in zlasti gozda je bilo mnogo. Avgusta je nameraval nekaj sekati, ker je hotel izvršiti v cerkvi več potrebnih popravil.

«Kadar jih prime tista slabost,» mi je povedala Lojza, «so gospod nekaj časa potlej zmemor takšni. Kakor bi se morali pretrgati, delajo, računajo in mislijo ter skrbje na sto plati. Ko se umirijo, je spet dobro. Samo trudni so potlej in začno tičati v knjigah kakor krt v zemlji. Se k jedi jih s težavo spravim tedaj, besede pa sploh ni mogoče dobiti iz njih.»

Po tem pojasnilu se nisem niti izkušal približati Boštjanu. Skoraj bi dejal, da sem se mu izmikal, dokler ni prišel sam. Bilo je v petek zvečer, ko je že ugašala zarja na nebu in je bil pravkar obmolnil večerni zvon. Prišel je bil menda iz gozda, kajti v levi je še tiščal grčavo drenovko, ko je stopil k meni:

«Kako se počutiš? Menda mi ne misliš pobegniti?»

«Nikakor! Prav dobro mi gre, samo povej mi, kadar se me naveličaš! V nadlego ti pač ne bi bil rad.»

«Veš, nocoj sem truden. Ves dan sem taval z možaki po gozdu, pa vidim, da ni ta posel za nič. Si dobro postrežen?»

Odgovora ni čakal, ampak je nekam odhitel. Kmalu nato sem ga čul izpodbujati Lojzo:

«Ali mu postrežete, kakor se spodobi? Da mu ne boste nosili kave za malico ali celo kakšne peteršiljeve juhe! To ni za goste.»

Šlo mi je na smeh in sem že hotel stopiti za njim ter ga pročiti, naj se ne trudi toliko za mojo udobnost, ko spet zaslišim s stopnic njegov korak.

«Takole», je postavil predme čašo vina in nekaj prigrizka. Potelj naenkrat:

«Če nisi truden, se bova nocoj še kaj pomenila.»

«Drage volje! Saj veš, da rad kramljam.»

«Večerjava lahko spet enkrat v lopi, ali ne?»

«Dobro.»

«Potlej pridi, prosim, ko te pokliče Lojza. Jaz moram medtem še malo misliti o pridigi. Ta teden se je kar tako nekam presukal.»

Z lahnim naklonom je odšel, jaz pa sem segel po Vulgati jel čitati, kjer se mi je slučajno odprlo: Canticum canticorum.

Ob zanositi vznemirjenosti te najbolj vroče ljubavne pesmi Salomonove sem mislil na Boštjana. Bolj in bolj se mi je odpiral pogled vanj ob teh verzih. Tisočletja je preživela ta bujna erotika in je še sočna. Kako ne bi s svojo razkošno močjo vedno iznova odpirala nežnočutnemu prijatelju rane, ki mu jo je bila zadala zgodnja mladost?

Iz takih misli me je prepadla Lojza:

«Gospod vas čakajo v lopi —»

Odložil sem knjigo.

«Pojdeva v sobo na pomenek», je dejal Boštjan po večerji. «Danes me tako moti vsak šum, a tu šelesti listje in vedno se kaj giblje.»

Ko sva prišla noter, je zgoraj na veži postal in z nasmeškom pokazal na nagačenega petelina:

«Pojasnila o tem sem ti že vedno dolžan.»

«Saj res. Nocoj mi lahko poveš, ali ne?»

(Dalje prihodnjič.)

Naši rojaki v Nemčiji in poglobljanje prijateljstva med Nemčijo in Jugoslavijo

Essen, avgusta.

Rojaki v Nemčiji se gibljemo, čeprav se ne čuje mnogo o nas. Nihče nas ne ovira in nihče nam ne krati prosvetnega dela. Da je temu tako, je najlepše pokazal jugoslovanski dan, ki smo ga letos praznovali 12. t. m. v Marlu na Westfalskem.

Jugoslovanski dan je praznik vseh naših zavednih rojakov na nemškem zapadu. Letos je bila udeležba izredno lepa. Nad 1500 Slovencev je prihitelo iz vseh delov Poruhrja in tudi iz aachenskih revirjev. Obsežni vrtni prostori Bromnove gostilne v Marlu-Brassertu so bili od jutra do večera kakor čebelnjak. Rojaki so prihiteli, kakor je to že običajno ob naših velikih sestankih, z avtobusi, s kolesi in z vlaki, a bližnji so prišli peš. Vsako društvo je imelo s seboj vsaj harmoniko, nekatera pa so prišla tudi z godbo. Tako smo glasno in s ponosom poudarjali, da praznujemo dan domovinske ljubezni. Nemci so to vzeli z zadovoljstvom na znanje.

V svoji sredi smo imeli tudi odlične goste. Iz Düsseldorfa sta se pripeljala generalni konzul g. Dušan Pantić z vsem konzularnim osebjem in izseljenski komisar g. Goričar. Nemški gostje pa so bili mnogi novinarji, zastopniki nemških oblastev in zastopniki narodno-socialistične stranke.

Slavnost je otvoril predsednik gosp. Pavel Bolha. Po pozdravih se je v toplih besedah spomnil umrlega nemškega državnega predsednika Hindenburga, ki ga je množica počastila z vzkliki «Slava!». Nato je generalni konzul g. Pantić v lepem govoru naglašal, da morata nova trgovinska pogodba in pravni dogovor med Nemčijo in med Jugoslavijo le še poglobiti prijateljske odnose. Obe državi sta na najboljši poti, da se učvrstijo prijateljske zveze zlasti na prosvetnem in gospodarskem področju. Množica je vzklikala kralju Aleksandru in Adolfu Hitlerju, nato pa je stoje poslušala himni obeh držav.

Ono pere tako prizanesljivo, ker je blago

V imenu deželne zbornice in mestnega županstva je zbor pozdravil g. Wernery. Naglašal je prisrčno veselje, da Jugoslovani zborujejo v ponosnem mestu Marlu. Zagotovil je, da je želja vseh narodno zavednih nemških mož in žena: živeti z Jugoslavijo in njenim narodom v miru in prijateljstvu. V potrditev te zagotovitve je trikrat vzkliknil na čast kralju Aleksandru I., čemur se je takoj priključil generalni konzul g. Pantić, ki je trikrat vzkliknil Adolfu Hitlerju. Z velikim zadovoljstvom je nato v odličnem govoru ugotovil glavni urednik dr. Brepohl iz Gelsenkirchena, znani naš prijatelj, ki je že ponovno obiskal Jugoslavijo, da je šele pod vladno Adolfa Hitlerja začelo medsebojno prijateljsko delo na nemškem zapadu roditi lepe sadove. V duhu medsebojne mirovne in prijateljske vzajemnosti so izzvenela tudi izvajanja krajevnega vodje narodno-socialistične stranke gosp. Beckerja. Generalni konzul g. Pantić in predsednik g. Bolha sta se najprisrčneje zahvalila nemškim predstavnikom. Zlasti je g. Bolha poudaril, da bodo Jugoslovani tudi v bodoče storili vse, da se ne bo z ničemer kalil prijateljski sporazum med

jugoslovansko kolonijo in gostoljubno Nemčijo.

Res zanosno slavlje je izpopolnil prosvetni del prireditve. Nastopila so naša vrta pevska društva: «Bratovska ljubezen» iz Hochheide, ki obhaja letos tridesetletnico, pevska društva «Triglav» iz Hamborna in pevski odsek društva iz Erckenschwica. Prvo je zapelo pesmi «Domovina, mili kraj», «Jadransko morje» in «Na straži», drugo «Zadoni nam», «Pridi Goranjci», «Na planincih», «V starih časih», «Soča voda» in «Jaz pa pojdem». Zadnje društvo pa je zapelo «Bože pravde», «Po jezeru», «Le enkrat bi videl», «Gozdič», «Triglav», «Dve leti in pol», «Slavček» in «Slovenska zemlja mila». Vmes je tamburaški odsek iz Hochheide sviral naše domače pesmice. Petje je Nemcem kakor rojakom zelo ugajalo.

Že takoj v nedeljo zvečer ob 22. je radio preko Kölna oddajal poročilo o izvrstno uspelem jugoslovanskem dnevu v Marlu. Naslednje dni pa so prav vsi dnevniki Westfalskega in Porenja prinesli zelo lepa poročila, med njimi «National Zeitung», ki izhaja v 180.000 izvodih. Pri tem pa moramo povedati, da so dnevniki,

Milka Adamičeva:

5

POLKOVNIKOV GROB

«Ni treba, ni treba!» je miril Pernek. Ljudi je polno, ki gasijo in pomagajo. Ti bi samo utegnili biti napoti.

Sabina je nemirno zrla skozi okno. Dež je postal vedno bolj redek in v nekaj minutah se je na nebu začrtala krasna mavrica.

Ni je strpelo več.

«Vendar stopim gledati!» je dejala in stekla skozi vrata. Na Gablovčevem dvorišču je bilo polno ljudstva, ki je gasilo in pomagalo. Vodo so nosili iz bližnjega potoka, ker je bil vodnjak že popolnoma prazen. Kozolec, kateremu je bila že do konca pogorela streha, se je jel v nemati pri tramovih. Vpitje in hrup, ki se je vanju mešalo prasketanje ognja, sta delala zmedo še večjo. Sabina je zapazila Andreja, ki je stal na eni izmed lestev na zelo nevarnem kraju.

«Andrej!» je zavpila in zmeglilo se ji je spričo te Andrejeve drznosti. V tem trenutku pa ji je obstal pogled na gruči sklanjajočih se ljudi ob koncu kozolca. Stari Gablovec je bil ranjen. Sabina je stekla nasproti možem, ki so previdno nosili starca, vsega ožganega in stokajočega proti hiši. Izkušala je biti postrežljiva. Hitela je naprej v hišo ter odgrnila posteljo. Pomagala je stari Meti starca preobleči in pogrnila ga je ljubezno kakor lastna hčerka. V tem je tudi že nekdo s kolesom zdriljal v trg po zdravnika.

Čez kako uro je vstopil Andrej. Ves črn in poten je bil. Osmojeni šopi las so mu štrleli na čelo.

«Nekaj smo vendar rešili, a gorelo je, kakor bi bilo polito z oljem», je govoril Sabini in se niti ni začudil, da je tukaj.

S skrbjo je nato ogledoval očeta, ki je ležal nepremično in le rahlo stokal.

«Večkrat padejo v nezavest, zato jih moram ves čas močiti», je sočutno šepetala Sabina.

«Tako ljubezniva si! Le pomagaj jim. Bolečine so hude. Noga je zlomljena.»

Na dvorišče je prihrumel motor mladega zdravnika iz trga. Stari Gablovec je kar rjovel od bolečin, ko so mu v mavce naravnavali nogo, ki je že zatekala. Sabina in Andrej sta ga močno držala, a stari mož se jima je hotel iztrgati. Poklicali so na pomoč še Meto. Zdravnik je bil slabe volje. Zatrjeval je, da krivda ne bo njegova, če bo kost slabo naravnana. Namazal je bolniku številne opekline in obljubil, da bo naslednjega dne spet prišel. Bila je že noč, ko se je Sabina vrnila domov. Andrej jo je spremil do šole, a potem se je moral vrniti k očetu.

Naslednji dnevi so minevali pri Gablovčevih v pričakovanju in bojazni. Zdelo se jim je, da postaja starčevost stanje zmerom slabše. Andrej je zato poskrbel za duhovnika, ki je očeta spovedal in obhajal. Od tega dne pa je Gablovca prešinila nova moč. Zdravje se mu je vidno boljšalo. Tudi tek je dobival in ugajalo mu je, kadar je prišla Pernekova Sabina ter mu stregla.

Nič več je ni gledal neprijazno. Še izpodbujal jo je, češ, da je dobro, če nekoliko prej poizkusi, kako se bo sukala na Gablovčevini. Vendar jo je nekega dne, ko je baš natikala ruto, da odide, čisto nepričakovano vprašal.

«Ali si se že pripravila za gospodinjstvo šolo?»

Sabina je bila presenečena. Prav za prav je na tihem upala, da ji zdaj sploh ne bo treba nikamor, ko se je Gablovcu že toliko ogrelo srce zanjo.

Nekoliko zmedeno je odvrnila:

«To imajo vse mati v rokah. Menda pojdem za prihodnji mesec!»

Nato je urno hušnila skozi vrata. Vedno jo je nekoliko žalila ta Gablovčeva muhavost. Kakor da njene roke niso dovolj sposobne za upravljanje Gablovčevega gospodinjstva. Organistovka pa je še tisti teden najela vaško šiviljo in odbrala v trgovini sveženj platna. Urezale so za Sabino najpotrebnejše, izgotovile nekaj perila, predpasnikov in peč. Sabina sama je pridno pomagala. Odslej ni več hodila toliko h Gablovčevim. Sicer pa tudi ni bilo treba. Stari je bil že precej krepak. Te dni je obljubil zdravnik, da mu bo odstranil mavčvo obvezo. Andrej je imel polne roke dela. Vse gospodarstvo je ležalo na njegovih ramah.

Tuintam se je pod večer ustavil pri Pernekovih in z zanimanjem ogledoval Sabinino balo. Sabina pa je bila bolj tiha kakor po navadi. Ločitev ji je očitno šla k srcu. Čim bolj se je bližal čas njenega odhoda, tem bolj molčeča je postajala.

osemnajst po številu, tudi že prej v pripravi za jugoslovanski dan storili naši koloniji velike usluge. Ne samo da so naši prireditvi posvetili pažnjo, marveč so tudi v izčrpnih člankih opisali življenje naše kolonije, njeno zgodovino, sedanje njeno stanje in delo. Zlasti so poudarjali: V Nemčiji je žal še vedno premalo znano, da v porenjskovevstfalskem industrijskem območju prebiva 45.000 Jugoslovenov. Nato opisujejo organizacijsko življenje osemdesetih društev, ki so se lani v decembru strnili v enotno organizacijo pod imenom Osrednja zveza jugoslovanskih narodnih delavskih društev v Nemčiji. Zveza ima tri glavne naloge: gojenje stikov z domovino, prijateljstvo z Nemčijo in skrb za kolonijo. Pokrovitelj zveze je minister g. dr. Kramer, vodja g. Pavel Bolha, a skrb za kolonijo vodi generalni konzul g. Pantić; nemški dnevniki ga označujejo kot enega najodličnejših državnih uradnikov Jugoslavije, ki je že nemalo storil za razvoj prijateljstva med Nemčijo in Jugoslavijo.

Dnevniki nadalje beležijo, kako skrbi tednik »Domovina« za zveze med domovino in rojaki na tujem. Poročila v vseh 21 dnevnikih omenjajo g. Davorina Ravljena povest »Tulipan«, plod piščevega bivanja pred nekaj leti v Nemčiji, nadalje toplo pohvalno omenjajo delo g. Rudolfa Kresala, ki je po povratku iz Nemčije napisal več listkov o naši koloniji in je o njej tudi ponovno predaval v ljubljanskem radiu. Članki v nemških dnevnikih so izkušali kolikor mogoče izčrpno poučiti svoje čitatelje o naši koloniji. Nekateri so objavili tudi dobro uspele slike naših narodnih noš in krajev. A to še ni vse. Svoje je storil tudi radio v Kölnu. Dva dni pred prireditvijo je napovedal jugoslovanski dan v Marlu, na večer pred slavljenjem pa je izčrpno poročal o naši koloniji in o delu za zblizanje med Jugoslavijo in Nemčijo, ki ga je naša kolonija doslej vršila z uspehom. Pohvalil je članke v »Jutru« in »Domovini«, nato je posebno pohvalno orisal Ravljenovo povest »Tulipan« in članke in predavanja g. Kresala, ki ga je prištel med najbolj nadarjene mlade jugoslovanske književnike. Še isti večer je to poročilo ponovilo več nemških oddajnih postaj.

Tako smo letos z učinkom in uspehom jugoslovanskega dne lahko zadovoljni. Vsa kolonija je čula in sprejela poročila z velikanskim zadovoljenjem. To pa še prav posebno zato, ker

bomo poslej imeli mir pred vsemi zgagarji. Nemška oblastva so namreč pred nekaj tedni razpustila vse one organizacije, ki so med našimi ljudmi rovarile proti kraljevini Jugoslaviji. Tako sta bili razpuščeni tudi »Altösterreichisch-deutsche Interessengemeinschaft« in »Heimatreue Kärntner, Steiermärker und Krainer«. Pobrali so jim tudi zastave, katerih ena je bila blagoslovljena v kapucinski grobnici na Dunaju. Tako je prav. Poslej ni ovire za nadaljnje vzajemno in prijateljsko delo med našo kolonijo in Nemci, katerih gostoljubnost uživamo.

Politični pregled

Avstriska vlada je sklenila

razpust Landbunda,

češ, da se je bratil s hitlerjevci, kar se smatra za upornišvo. Razpuščene so vse Landbundove organizacije. Po nekih vesteh so se baje uprli dunajski heimwehrovci in je morala dunajska policija aretirati v vojašnicah Heimwehra v Floridsdorfu več upornikov.

Predsednik razorožitvene konference Henderson je v angleških listih objavil članek, v katerem takoj v početku ugotavlja,

da razorožitvena konferenca še ni mrtva.

Med nekaterimi evropskimi politiki sicer že prevladuje to mnenje, vendar ni točno. Res je, da je položaj razorožitvenega prizadevanja zelo resen, nikakor pa ne gre, da bi se zaradi tega opustilo vsakršno upanje. Zlasti bi zaključitev vzhodnega dogovora olajšala položaj, v katerem se je v zadnjem času znašla razorožitvena konferenca. Odbori, ki zdaj delajo v Ženevi, so v poslednjih dveh mesecih izdelali zelo dobre predloge o jamstvih za ohranitev miru. Sestavljeni so bili resni načrti za uspešno nadzorovanje izdelovanja in trgovine z orožjem. V kratkem se bo sestala komisija za omejitev letalskega oboroževanja, ki bo razpravljala o tem vprašanju in nedvomno našla izvedljiv način za izpostavo mednarodnega nadzorovanja civilnega in vojaškega letalstva.

Iz Rima poročajo, da v Vatikanu odločno zanikujejo vest, da so se pogajanja med izrednim španskim poslanikom pri Vatikanu Ronerjem in vatikanskim državnim tajnikom Pac-

celijem razbila. V Vatikanu trde, da so nasprotno ta pogajanja uspela in

da je treba računati s sporazumom med Vatikanom in Španijo

še pred 23. septembrom letos, ko odpotuje kardinal Paccelli na evharistični kongres v Buenos Aires.

Na Daljnem vzhodu ne bo kmalu miru.

Napetost med Rusijo in Japonsko

se je z aretacijo večjega števila ruskih državljanov v Mandžuriji še bolj poostрила. Aretiranci so bili vsi nameščenci osrednjega urada vzhodne kitajske železnice. Zaradi aretacij so se na novo razširile vesti o vojni, ki naj bi v kratkem nastala med Japonsko in Mandžurijo na eni strani in Rusijo na drugi strani. V Harbinu se nekateri ljudje že pripravljajo na beg. Aretirani ruski državljani so osumljeni, da so ovirali mandžursko-japonski promet na železnici in da so imeli tajne zveze z zarotniki, ki so pripravljali napade na mandžurske uradnike in njihove japonske sotrudnike. Kakor vse kaže, hoče Japonska izzvati vojno.

Po končanih italijanskih vojaških vajah v Scaprioriji

je ministrski predsednik Mussolini zbral oficirje, ki so se udeležili vaj, in imel nanje nagovor,

v katerem se je v imenu kralja zahvalil oficirjem, podoficirjem in četam. Mussolini je naglašal, da so se čete sijajno držale, da so pokazale telesno odpornost in popolno disciplino, ki je bila na teh vajah še posebno velika. Posebno hvalo je izrekel letalstvu. Odlikovalo se je s hitrostjo in s pogumom. Nato je predsednik vlade govoril o duhu, s katerim motri italijanski narod vojaška vprašanja.

Med pariškimi politiki pozorno opazujejo razvoj dogodkov v Avstriji. Splošno smatrajo,

da je dobila sedaj po smrti dr. Dollfusa italijanska usmerjenost avstrijske zunanje politike še večji poudarek.

V tem smislu tudi tolmačijo listi sestanek avstrijskega kancelarja dr. Schuschnigga z Mussolinijem v Firenci in smatrajo, da je ta sestanek najbolj dokazal, kako zelo si italijanski državniki prizadevajo, da bi tako politično kakor gospodarsko priklenili Avstrijo na Italijo. Med pariškimi politiki prevladuje vtisk,

in zamišljeno sklanjala svojo plavo glavico nad življenjem.

Tu in tam jo je razveselila kartica od Danice. Enkrat je dobila tudi pismo. Danes je poročala, da se ji godi dobro. Da je obiskala svojo teto ob morju in da bi bila kmalu utonila pri kopanju, ker prav slabo plava. Sicer ji mineva čas hitro, prehitro. Babica je vsa dobra z njo in jo razvaja kakor otroka. Ko pride v Suho polje, prinese Sabini nekaj lepega, a tudi Andreja ne bo pozabila. Le skoro ne ve, kaj bi zanj kupila, zato ji naj Sabina sporoči, kaj bi bilo primerno.

Sabina dolgo ni odgovorila na to pismo. Sama ni vedela zakaj. Imela je toliko posla sama s seboj in s pripravami za mesto.

Bližal se je čas Daničine vrnitve. Zato je Sabina urno napisala lično kartico, ki pa Danice ni več našla v mestu. Popoldne je bila že v Suhem polju in je v naglici urejala svojo zaprašeno sobico.

Sabini je prinesla lep, dragocen molitvenik in krasen album s slikami obmorskih mest.

Sabina je bila molitvenika bolj vesela ko albuma.

Andreja pa je Danica razveselila s fino usnjato listnico.

Po večerji so šli vsi skupaj na sprehod in v mraku posedli na belih skalah nad Šmonovim mlinom. Danica je bila razigrane volje, da kar ni hotela iti v posteljo. Nazadnje je oba povabila v svojo sobico in ju pogostila z likerjem. Sabini

je sladka tekočina zelo prijala. Danica jima je ponudila še piškotov in bonbonov.

»Vsega, vsega mi je naložila ta dobro moja babica!« je dejala.

»In zdaj boš spet vse leto samevala!« je obžalujoče pripomnila Sabina.

»To je moja usoda«, je z nekako pomembnostjo odgovorila Danica, nato pa se ji je nenkrat zelo mudilo k počitku.

Naslednjega dne je bila šolska maša, a popoldne je odhajala Sabina v mesto v gospodinjsko šolo.

IV.

Prvi snežni vetrovi so se podili čez plan in Osojnik.

Ljudje so spravljali pod streho, kar se je še dalo spraviti. Turščica je bila okozuhana, repa obrezana, obilno zelje se je že rumenilo v kadeh. Zamudniki so grabili po gozdovih napol premočeno in premrzlo listje in ga vozili domov.

»Stelje bo primanjkovalo«, so skrbeli kmetje in pridne roke niso mirovale, dokler jih ni prepodila prava bela zima v nizke domove.

Dolgočasili se niso. Nevajeni posedanja so se lctevali majhnih del. Moški so izdelovali grabljišča, pletli jerbaze. Zenske so z nerodnimi, težkimi rokami krpale perilo in šivale razparane suknjiče. Čevljarji so dobivali delo. Hodili so po domovih ter krpali stare, okorele čevlje otrokom, gospodarjem in poslom. Kjer je bilo mnogo družine, je bilo posla za teden dni in še čez. Družina je rada nosedala okoli zgovornega čevljarja.

Vaški čevljarji so zgovorni, radi pripovedujejo ter belijo svoje pripovedke tako dovtipno, da večkrat celo gospodinje, ki po navadi niso posebno vnete za čenčave čevljarje, prisluhnejo in pozabijo, da so jih vzeli v delo za rezanje podplatov in krpanje čevljev in ne za stresanje prismodivščin.

Tako je bilo pri Boštjanovih. Že vse popoldne so se smejali na račun Petkovih zgodb. Možak ni preskrbno tehtal resnice, in to so navzočni tudi vedeli. Kljub temu so mu prigovarjali, naj pove še to in še ono. Petek je zabijal cveke v podplat starega čevlja in hudomušno mihal z brki. Prav za prav so mu migali brki kar sami od sebe, ne da bi bil Petek to hotel ali vedel. Prav to pa je dajalo njegovemu pripovedovanju zgodb tako vesel vtisk.

Boštjanovega Tončka, ki je sedel pri čevljarjevih nogah, je to tako zabavalo, da bi se bil nazadnje, ko že ni bilo več zgodb, smejal tudi samim brkom. Petka pa danes ni bilo mogoče več pripraviti do pripovedovanja. Hitel je, da izgotovi svoje delo. Hotel je čimprej domov. Kopica lačnih kljunčkov naj ima danes svoje veselje...

Bil je Miklavžev večer. Petek je imel doma na podstrešju že pripravljeno papirnato škofovsko oblačilo, ki ga je bil sam zleplil. Tudi pehar suhih hrušk in sličnih slaščic je stal pripravljen. V naglici je pojedel skledico kaše, ki mu jo je nalila Boštianka za večerjo, in pospravil težko

da si želi Italija prisvojiti neke vrste varušvo avstrijske neodvisnosti.

Francija je slej ko prej boriteljica za avstrijsko neodvisnost;

zato bi Francija tem manj mogla pristati na tako rešitev avstrijskega vprašanja, ki bi dejansko pomenila italijansko nadvlado v Srednji Evropi.

Italijansko varušvo Avstrije bi po mnenju francoskih krogov pomenilo naravnost izzivanje Male antante. Zato poudarjajo, da Francija ne bi mogla pristati na nobeno rešitev avstrijskega vprašanja, na katero ne bi pristala tudi Mala antanta, ki je kot neposredna sosedica Avstrije na tem najbolj zanimana. Iz Pariza je bilo zaradi tega nasvetovano dunajski vladi, naj se poizkusi sporazumeti tudi z državami Male antante, ki so dale že dovolj dokazov, da se resno zavzemajo za neodvisnost Avstrije in da so pripravljene jo pri tem stremeljenju z vsemi močmi podpirati.

Kaže se, da je francoski nasvet na Dunaju zalegel. Dunajski listi že

napovedujejo, da bo avstrijska vlada v najkrajšem času pričela razgovore z češkoslovaško

v pogledu gospodarskega, pozneje pa tudi političnega sodelovanja. V Parizu tudi v najkrajšem času pričakujejo poset avstrijskega kancelarja in ne izključujejo možnosti, da bo že o priliki sedanjega bivanja avstrijskega kancelarja na francoski Rivieri prišlo do stikov med njim in francoskimi državniki.

GOSPODARSTVO

PRED VOLILNIM OBRTNIŠKIM ZBOROM V LJUBLJANI.

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani priredi v nedeljo 2. septembra ob 10. dopoldne v dvorani Mikličevega hotela veliko zborovanje, na katerega so vabljeni vsa obrtna društva iz vse dravske banovine. Na zboru se bodo obravnavala naslednja važna vprašanja: splošni gospodarski položaj in naše obrtništvo, davčna preobremenitev in ekzistenca obrtnega stanu, nujna potreba stanovske zaščite obrtnega stanu in propaganda domačega dela.

Na zboru bo imelo obrtništvo priložnost, da se izrazi v vseh važnih vprašanjih našega gospodarkega življenja in da javno opozori odločilne činitelje na dejanski položaj in na ukrepe, ki jih je treba v korist celotnega gospodarstva storiti za naše obrtništvo.

Zborovalci si bodo po zborovanju ogledali tudi zanimivo razstavo na velesejmu, na kateri bo nazorno in podprt s statistiko prikazan položaj slovenskega obrtništva. Udeležba bo velika, ker bodo imeli udeleženci zborovanja razne ugodnosti. Legitimacija, ki stane za velesejem sicer 10 Din, bodo dobili na zborovanju v Mikličevem hotelu, kjer se bodo tudi žigosale, za 6 Din. Vsak udeleženec kupi vozni listek na odhodni postaji in istočasno kupi tudi rumeno železniško legitimacijo za 5 Din, kar vse pri prihodu v Ljubljano obdrži, ker ima, ako se udeleži zborovanja, pravico do polovične vozne cene.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski blagovni borzi so trgovali: z baško pšenico iz okolice Novega Sada po 104 do 106 Din, z ovsom po 62.50 do 65 Din, z ržjo po 80 do 82.50 Din, z ječmenom po 102.50 do 105 Din, z baško turščico po 85 do 87 Din, z baško moko <Og> in <Ogg> po 180 do 200 Din, z moko <2> po 160 do 180 Din. — Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali baško pšenico po 155 do 160 Din, turščico po 147.50 do 150 Din in baško moko <O> po 250 do 255 Din, a banaško moko <O> po 255 do 260 Din.

GOVED. Cene na mariborskem sejmu za kilogram žive teže: debeli voli 3 do 3.75 Din, poldebili 2 do 2.50 Din, za rejo 3 do 3.50 Din, biki 2.50 do 3.50 Din, klavne krave 2.50 do 3 Din, plemenske 2 do 2.25 Din, za klobasarje 1.75 do 2 Din, molznice 2.50 do 3 Din, teleta 4 do 4.50 Din, mlada živina 2.50 do 4 Din.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile cene: prascem, 5 do 6 tednov starim, po 60 do 80 Din, 7 do 9 tednov, po 100 do 125 Din, 3 do 4 mesece, po 180 do 250 Din, 5 do 7 mesecev, po 300 do 350 Din, 8 do 10 mesecev, po 400 do 480 Din, eno leto starim, po 550 do 600 Din; kilogram žive teže po 6 do 6.50 Din, mrtve teže po 8.50 do 9.50 Din.

HMELJ. Poročilo Hmeljarskega društva v Žalcu z dne 28. avgusta pravi: Obiranje hmelja bo kmalu končano. Množina pridelka je pri po-

sameznih hmeljarih različna. To razliko so povzročile v prvi vrsti nenavadne vremenske razmere med rastjo, potem čas obrezovanja pomladi (pozna rez je bila letos ugodnejša) in naposled ne v zadnji vrsti kakovost zgornje plasti zemlje. Vsi navedeni razlogi so pa tudi vplivali na kakovost letošnjega pridelka. Poleg lepo zelenega hmelja s pravilno obliko se najde tudi slabši. Množina pridelka bo po zadnji cenitvi morda le znašala 14.000 centov po 50 kg. Pred kratkim je neki nakupovalec vzel iz prvih rok nekaj metrskih stotov letošnjega hmelja po 40 Din za kilogram. Razpoloženje med hmeljarji je vobče čvrsto. Ne ponujajo svojega pridelka in zanesljivo upajo na izboljšanje cen.

Sejmi

2. septembra: Prosenjakovci;
3. septembra: Zreče, Sodražica, Planina pri Črnomlju, Sv. Lovrene pri Prožinu, Mozirje, Sv. Bolfenk pri Ptuj;
4. septembra: Dolenja vas pri Ribnici, Bogojina;
6. septembra: Črnomelj;
7. septembra: Vojnik, Sveta gora pri Sv. Petru, Tišina, Šmarjeta pri Rinskih Toplicah, St. Jurij ob Taboru, Topolovec.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (k tečajem se prišteje premija 28.50 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23 do 23.12 Din;
- 1 nemško marko za 13.20 do 13.30 Din;
- 1 ngleški funt za 169.25 do 170.85 Din;
- 1 ameriški dolar za 33.27 do 33.55 Din;
- 100 francoskih frankov za 223.90 do 225.02 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 140.90 do 141.67 Din;
- 100 italijanskih lir za 290.85 do 293.25 Din;
- Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 7.95 do 8.05 Din. Vojna škoda se je močno popravila na 357 do 360 Din.

Investicijsko se je trgovalo po 73 Din.

Kratke vesti

== Kako so samoupravne hranilnice delale za napredek gospodarstva. Letošnji jesenski velesejem v Ljubljani bo vseboval med drugim tudi razstavo Zveze jugoslovenskih hranilnic. Njen

zaslužene kovance. Globoko se zahvaljujeva je odšel v noč.

Petkova kočica je stala nekoliko v hrib nad Šmonovim mlinom. Iz nizkih oken je prijetno svetlikala luč, ko je hitel čevljar navkreber in spretno gazil do kolena segajoči sneg. Pri zadnjih vratih se je splazil na podstrešje ter hitel odmetavati vrhno obleko, da bi čimprej nadel svetlikajoče se škofovsko oblačilo. Ob karbidni svetilki si je nalepil volneno brado in si z belo kredjo porbarval obrvi. Oči so mu sijale tako dobrotno, da se je samemu sebi čudil, ko se je gledal v zrcalu.

Nekateri so pravili, da je Petek včasih nekoliko prismojen. Drugi spet so trdili, da je srčno dober človek, ki nosi v prsih kos otroške duše. Resnica je bila ta, da se ni menil ne za prve in ne za druge, ampak je živel za svoje otroke. Z ženo sta se dobro razumela. Edino, kar je kalilo njegovo čisto, skromno srce, je bil njegov nezakonski sin Bert. Le-ta je živel v mestu pri svoji materi, postrežnici pri boljših rodbinah.

Koliko siromašnih prihrankov je žrtvoval Petek za tega otroka! Mati otrokova, ki je sprva celo zahtevala možitev s Petkom, si je kasneje premislila in si izgovorila le prostovoljno podporo, ki je bila sicer skromna, vendar jo je Petek spričo slabega zaslužka komaj zmagoval. Ko je šel Bert 14 let, je podpora prenehala in Petek se je oženil z nekim dekletom iz Zavrha, ki mu ni prineslo v zakon drugega nego staro, od črvov razjedeno posteljo,

Petek je bil vesel in zadovoljen. Še na misel mu ni prihajalo, da bi bil motil ženo s pripovedovanjem o svoji preteklosti v daljnem mestu. A danes, ko je prikorakal po veži v svoji slavnostni opremi, žvenkljaje s kravjim zvonce in glasno pojoč različne molitvice, toliko da ni iztresel peharja na pragu izbe od velikega presenečenja.

Njegova deca na kolenih sredi izbe, a zadaj pri mizi je sedel mladenič, na las podoben nekdanjemu Bertu pred desetimi leti. Petek ga je takoj spoznal in plaz groze je zasul vso otroško radost v njegovem srcu.

Iztresal in delil je hruške in lectaste konjičke med deco in nič ni izpraševal kakor druga leta. Napravil je velik križ in blagoslovil ravsaajoče se otroško gnezdo, nato pa smuknil skozi vrata in se skoro zrušil ob debelem tramu na podstrešju. Solze so se mu nabirale v gosto belo brado. Odlepil jo je in sedel nekaj časa ves skrušen. <Zdaj bo treba povedati. Kaj bo rekla žena? Kaj poreko ljudje?> Petek si ni znal odgovoriti.

Oblačil se je, da čimprej poizve, zakaj ga je obiskal sin.

Slekel je škofovsko oblačilo, si oblekel spet suknjič ter odšel dol. Pred vrati izbe je posluhnil. Otročad je vpila, žena se je mirno razgovarjala s tujcem.

Ko je vstopil, so mu otroci hiteli kazati darila, s katerimi jih je bil pravkar obdaril dobri sveti Miklavž. Petek je s silo hlinil veselo začudenje, a nato je stopil k ženi in zapovedal: <Spravi mi otročiče v postelje. Daj jim kaše, a

potem spat! S temle gospodom imava važne razgovore.>

Petkova žena se je takoj dvignila, vzela razpeč velik lonec kaše in jo postavila na klop.

Otroci so to njeno kretnjo brž razumeli. V trenutku je imel v roki vsak svojo pločevinasto žličko, mati pa je razpostavila lončene skledice.

Po vrsti so dobivali. Od najmlajšega, Jakca, ki je bosal po sobi v pomočeni srajčki, do najstarejšega, Tinča, kateremu je bila ena skledica kaše zmerom premalo, da je materi že pri polovici svoje jedi migal z očmi, naj pogleda v lonec, če bi se dobil še kak nameček zanj.

Petek je bil danes nestrpen in ni mogel dočakati konca večerje. Ko so posrebal, je odšla mati z otroki v ozko sobico na nasprotnem koncu hiše in jela pripravljati ležišče. Mrzlo je bilo tu, dasi so bila okna na debelo zadelana z raznimi cunjami. Po dva in dva je spravila skupaj. Mali Jakec pa je spal v zaboji, ki je bil do vrha napolnjen z mehko ovčjo volno. Čezenj je ob posebno mrzlih zimskih nočeh še posebej ljubeče pogrnila svojo nedeljsko kožnato jopo, ki ji jo je bil Petek ob neki priliki prinesel od bogate kmetice kot plačilo za njegovo delo. Od moljev je bila na enem mestu nekoliko razjedena, a to Petkove ni motilo, da je ne bi nosila ob nedeljah z enakim spoštovanjem, kakor če bi bila nova. Le ob posebno mrzlih nočeh jo je žrtvovala Jakcu, da ga ne bi zeblo.

(Dalje prihodnjik)

glavni namen je v tem, da pouči najširše plasti naroda o pomenu hranilnic za napredek našega gospodarstva. Razstava bo pokazala, kaj imamo vse po zaslugi hranilnic in česar morda brez njihovega uspešnega delovanja ne bi imeli. Zlasti bo razvidno, koliko javnih zgradb, javnih del, javnih obratov in podjetij so omogočile hranilnice občinam, okrajem in banovini s svojimi ceninimi posojili. Izvedeli boste za število šol, občinskih uradnih poslopij in stanovanjskih hiš, elektrarn, plinarn, klavnic, sejmišč, bolnišnic, mostov, cest, kanalizacij, kapnic, vodovodov, ubožnic, sodišč, kar so vse omogočile hranilnice s svojimi posojili. Seveda imajo njihovi vlagatelji glavno zaslugo na tem napredku Slovenije, kajti njihovi prihranki, ki znašajo nad 1.100 milijonov dinarjev, so šele omogočili ta vsestranski napredek. Naj torej navedene številke napolnijo vlagatelje hranilnic s ponosom, da imajo tudi oni zasluge za napredek naše banovine in naših občin.

== Izvor konj v Nemčiji. Notico pod tem naslovom v zadnji številki je treba popraviti v toliko, da so bili skoro vsi konji odposlani iz Čakovca, a bili so iz vsega okoliša, kjer se goje belgijci, to so srezu Ptuj, Maribor levi breg, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Medmurje in Podravina.

== Enodnevni tečaj za razbiranje in vlaganje sadja priredi banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu 6. septembra. Tečaj se prične ob 9. zjutraj.

== «Zivalca» razstavi na letošnjem jesenskem velesejmu različne pasme domačih kunccev. V umni kuncereji opazujemo leto za letom razveseljiv napredek. Ne majhno zaslugo pri tem uspehu ima društvo «Zivalca», ki nam vsako leto v večjem obsegu kaže na svojih razstavah sadove smotrne reje teh ljubkih živalic. Ljubitelji dolgoušcev bodo imeli na letošnji velesejemski razstavi še posebno priliko opazovati, kaj more naš domači rejec doseči s smotno in pravilno nego pri svojih domačih kuncih. Razstavljene bodo velike in težke, srednjetežke in lahke pasme, dalje dolgodlake in kratkodlake pasme. Vse so dobičkonosne, le da jih ume rejec pravilno gojiti. Videli bomo do 9 kg težke belgijske orjake, bele orjake, francoske ovnače, modre in bele dunajčane, velike in male činčile, havance, alaskeske, black-and-tane in dolgodlake angorske ali svilenke, ki so se zlasti v zadnjem času zaradi dragocene volne zelo razmnožili po naši banovini. Zivali bodo tudi naprodaj in je cena za prvovrstne odrasle plemenske živali določena tako-le: belgijski orjak 130 Din, beli orjak 130 Din, francoski ovnač 100 Din, modri dunajčan 90 do 100 Din, beli dunajčan 100 do 120 Din, havanec 80 do 100 Din, alaska 90 do 100 Din, angorski 130 do 150 Din, hermelin 80 do 100 Din. Mladiči bodo po 35 do 40 Din. Kuncereji si bodo lahko nabavili razne plemenske živali na velesejmu. Pri nas ni umna kuncereja še povsem razvita, vendar smemo pričakovati, da se bo tudi ta do slej zanemarjena gospodarska panoga uspešno razvijala.

== Razstava ove in koz. Da se vzbudi večje zanimanje za rejo ove in koz, priredi društvo «Zivalca» tudi razstavo teh živali. Razstavljene bodo kože molznice, kozli, kozlički, dalje ovce, ovni in jagnjeta vseh pasem, ki jih goje rejci v dravski banovini. Razstavljene bodo tudi razni predmeti in izdelki iz volne in kožuhovine in usnja, krmila in potrebščine. Razstava bo od 3. do 10. septembra na velesejmu v Ljubljani.

KAMNIŠKA BISTRICA. V «Edinosti» z dne 18. avgusta se je nekdo obregnil ob «Domovino» in «Slovenski Narod» zaradi zadnjih občinskih volitev in zaradi clepo ubranega pritrkavanja stranskih fantov s cerkvenimi zvonovi ob tej priliki. Zelo radovedni smo, kaj je mislil gospod župnik ob priliki ubranega pritrkavanja. Kolikor nam je znano, se cerkveni zvonovi doslej pri nas niso izrabljali v politične namene. Nekaj tukajšnjih ljudi se pač spominja, da se je ob pričetku svetovne vojne zvonilo, ko je bil Beograd zavzet od avstrijsko-madžarskih vojakov. Onih zvonov ni več, Beograd pa stoji mogočnejše kakor kdaj prej. Mika nas vprašati «Edinosti», ali sta bila pri slovesnem pritrkavanju navzoča tudi tista krščanskonarodna mladeniča, ki sta po volitvah na god sv. Petra in Pavla pljuvala med službo božjo na nekega nacionalnega fanta in mu rekla, da za one, ki so nacionalno volili ni prostora v stranski cerkvi. Zelo nas je vzradostila tudi vest «Edinosti», ko nam sporoča okroglo število 300 uglednih fantov in mož, ki so zborovanju prisostvovali. Mi smo jih našli mnogo manj, ker pa je to število zapisano v «Edinosti», jih je moralo gotovo toliko biti. V tehle njihovih vrstah je, mislimo, tudi tisti, ki je ob priliki lanskoletnih volitev vrgel kamen v spalnico šolskega upravitelja. Najbrže bi bilo najti med njimi tudi nekaj takih, ki zavedne nacionaliste dejansko napadajo. Iz članka razberemo, da si narodna stranka vsaj pri nas lasti nekaj monopol na Jugoslovenstvo. Kar se pa v članku omenjenih gromovnikov tiče, nam je najbolj všeč tisti, ki v svojem temperamentnem govoru podal točen recept za omiljenje krize. Čudimo se le, zakaj ni svojih receptov uveljavil pri kamniški korporaciji kot njen večleten načelnik. Naposled pa stavimo vprašanje dopisniku, ali je bil mogoče on tisti, ki je nahujskal pobožne ženske proti nacionalistom, češ, da bomo nacionalisti izpremenili cerkev v hlev. Ako je bil on tisti, mu svetujemo, da vpraša g. župnika v Stranjah, katere stranke pristaše mora vsako nedeljo med službo božjo preganjati okoli cerkve ker z glasnim govorjenjem in kletvinami motijo službo božjo in vernike. Nacionalist.

LJUTOMER. Vpisovanje v ljutomersko glasbeno šolo bo v soboto 1. septembra v društveni sobi od 8. do 12. dopoldne. Učili se bodo v šoli klavir, gosli, čelo, mladinsko petje in teorijo.

ORMOŽ. V torek 21. avgusta dopoldne je priredilo selekcijsko društvo za pingavsko goved pri Sv. Marjeti na Dravskem polju, popoldne pa v Podlehniku razstavo rodovniške živine. Bila so to prva premiranja pri teh društvih. Društvo pri Sv. Marjeti je pokazalo dovoljno podlago, da lahko smotno delo nadaljuje. V Podlehniku je bila prvovrstna živina, tako da pri tem društvu upravičeno pričakujemo najboljših uspehov. Obe razstavi sta bili prav dobro pripravljene. Od banske uprave je sodeloval živinorejski referent gospod inž. Wenko, od sreskega načelstva veterinarski svetnik g. dr. Jedlička, od Zveze selekcijskih društev za pingavsko goved gg. Lovro Petovar in Mirko Venigerholc. Razstavo v Podlehniku je posetil tudi sreski načelnik ptujski g. dr. Bratina. Obe prireditvi sta nam pokazali, kaj se da s pridnim in smotnim delom doseči. Prepričani smo, da bo to delo po vsem srezu lepo napredovalo in da bomo škodo, ki je nastala z vednim menjavanjem pasem v tem srezu, čez nekaj let popravili. Mnogo zaslug ima sreski kmetijski odbor, ki delo v selekcijskih organizacijah podpira.

ORMOŽ. Pri prehodu čez dravski most je ustavila te dni orožniška straža kmetico, ki je nosila v roki nekaj rastlin najfinejšega tobaka, ki ga je malo prej nekje izruvala. Priznala je, da je to storila na graščinskem vrtu. Finančna kontrola, ki je zvečer šla iskat tobak, ni ničesar več našla. Drugo jutro je šel orožnik s kmetico v grad ter je zahteval, da mu pokaže, kje je vzela tobak. Bil je v graščinskih toplih gredih. Grofica je izjavila, da ni vedela, da ima nasajen v toplih gredah tobak, vse dotlej, dokler ga niso izpulili.

ROMAN «DVA ČLOVEKA» V PONATISKU.

Citateljem sporočamo, da je izšel v ponatisku roman «Dva človeka». To prelepo ljubezensko zgodbo mladega grofa, ki je šel zaradi nesrečne smrti svoje matere v samostan in zapustil svoje dekle, že poznate. Številna priznalna pisma, ki smo jih prejeli od svojih prijateljev, nam najlepše izpričujejo, kako zadovoljni so bili vsi s tem romanom. Roman je ponatisnila posebna založba, ki je pristala na to, da lahko dobi vsak naročnik «Domovine» en izvod romana po znatno znižani ceni. Vsi tisti, ki se javijo do 10. septembra, bodo dobili v platno vezano, okusno opremljeno knjigo za 32 dinarjev, čeprav stane drugače v knjigarnah 50 dinarjev. Sporoče naj le svoje naslove na uradništvo «Domovine» v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5 d, da jim pošlje položnice. Takoj ko sprejme založba denar, bodo prejeli knjige. Pripominjamo izrečno, da so te ugodnosti lahko deležni samo naročniki lista in izjemno tudi podeželske knjižnice in da se rok za naročila ne bo podaljšal. Zato pohitite z naročili in dobili boste knjigo trajne vrednosti, ki bo po svoji vsebini in obliki v okras vsaki domači knjižnici.

DOMAČE NOVOSTI

* **Betrovanje Nj. Vel. kralja v Slovenskih gorah.** V nedeljo so imeli pri Sv. Antonu v Slovenskih gorah lep praznik. Ze 14 dni poprej so pri Sv. Antonu in po vsej okolici govorili, da bo Nj. Vel. kralj boter devetemu sinu malega posestnika Fekonje v Drengovi. Vas se je praznično odela in pred cerkvijo so postavili velik slavolok. Tu se je zbrala množica ljudstva z domačim županom na čelu in slavnostno sprejela odposlanca majorja g. Pavliča, ki je prispel v spremstvu sreskega načelnika g. dr. Senekoviča. Pri sprejemu so bili tudi starosta mariborske sokolske župe g. dr. Gorišek in dve četi Sokolov in gasilcev v krogih. Mašo je daroval župnik g. Škof pred oltarjem zunaj cerkve. Po maši je bil slovesen krst, pri katerem je dete dobilo ime Aleksander. Po cerkvenih slovesnostih je kraljevega odposlanca in druge odlične goste domači župnik povabil na južino. Ob tej priliki je zastopnik Nj. Vel. kralja izročil za krščenca zlatnik in zlat križec, srečnemu očetu Fekonji pa je sporočil, da bo kralj kril vse dolgove njegovega posestveca. Vsem, ki so bili pri slavnostnem krstu Fekonjinega sina, bo ostal dogodek v najlepšem spominu.

* **Šolska mladina bo imela za obisk letošnjega jesenskega velesejma ob 1. do 10. septembra znižano vstopnino po 3 Din za učenka, odnosno učenca, ako bo obisk skupen pod vodstvom gospodov učiteljstva. Dan obiska poljuben. Ogled tako pester razstave bo nudil mladini nazoren pouk in ji bo pri učenju mnogo koristil.**

* **Delavska zbornica za starostno in invalidsko zavarovanje.** V petek in soboto so v Zagrebu zborovali zastopniki vseh delavskih zbornic na posvetovanju osrednjega tajništva, ki je bilo v prvi vrsti posvečeno razpravi o vprašanjih starostnega in invalidskega zavarovanja delavcev in nameščencev. Poleg drugih sklepov, ki so bili sprejeti na posvetovanju, je najvažnejša odločitev, da je treba spričo strašne razširjenosti jetike med delavstvom brez odlašanja uvesti posebno invalidsko podporo za jetične delavce, ki so zaradi bolezni postali nesposobni za delo. Prav v pogledu jetike se v našem socialnem zavarovanju občuti največja vrzel. Ker je vprašanje tako pereče, da vsaj zasilne rešitve ni mogoče več odlašati, je konferenca naložila Delavski zbornici, naj stori potrebno, da se že pri sedanjih ureditvah socialnega zavarovanja zagotovi delavcem, ki so vsaj 250 tednov zavarovani pri SUZOR, v primeru hudega jetičnega obolenja invalidska renta v znesku 50 odstotkov zadnje zavarovane mezde. Ob dejstvu, da je položaj delavstva najhujši v rudarskih revirjih, je sestanek posvetil posebno pozornost razmeram rudarskega delavstva in sklenil tele zahteve: 1. Rudarska podjetja morajo

DOPISI

ARJA VAS. Gasilska četa v Arji vasi, priredi na praznik 8. septembra ob 3. popoldne na vrtu tovariša g. Martina Razborška ob priliki proslave 30letnice in blagoslovljenja novonabavljene gasilskega avtomobila veliko vrtno veselico, kjer bo za vse najboljše preskrbljeno. Prijatelji gasilcev in sosedni gasilci najvljudneje vabljeni.

redno vsak mesec izplačati delavcem zasluzke. 2. Krajevne bratovske skladnice morajo redno vsak mesec izplačati hranarine in roditeljske podpore svojim članom. 3. Podjetja se morajo strogo držati osemurnega delovnega časa, prekoračeno delo v primeru nujne potrebe pa naj se plača s 50odstotnim doplačilom. 4. Oblastvo naj podjetja prisili, da izvrše varnostna dela v rudnikih. Rudarskim glavarstvom naj se odobri potrebni krediti za inšpekcijsko potovanje zaradi nadzorstva varnostnih naprav. 5. Nezdrava delavska stanovanja je treba zdravstveno urediti, v primeru pomanjkanja je treba zgraditi nova. 6. Delavcem je treba nuditi polno svobodo v delovanju po strokovnih organizacijah. V posebni resoluciji je sestanek objavil sklepe o vprašanju invalidskega zavarovanja za rudarje. Resolucija naglašja, da je potreba nove akcije za ureditev rudarskega starostnega in invalidskega zavarovanja, ki se kaže pri bratovski skladnici v Ljubljani kot neodložljiva, očitna tudi za vse ostale bratovske skladnice v državi.

* **Posredovalnica za delo rudarski mladini se ustanavlja.** Te dni je bil v Delavski zbornici v Ljubljani sestanek, na katerem so obravnavali vprašanje ustanovitve borze dela za rudarsko mladino in brezposelne rudarje v naših revirjih. Sestanek je sklical z Delavske zbornice akcijski odbor za pomoč rudarjev ter ga vodil njegov predsednik Dominik Čebin. Prisotni so bili dalje tajnik Delavske zbornice Uratnik, zastopnik Zbornice za TOI dr. Koce in socialni referent trboveljske občine Korinšek. Povabljene so bile tudi delodajalske in delojemalske organizacije. Nova borza dela, ki jo nameravajo ustanoviti v Ljubljani, naj bi preskrbovala delo mladini iz revirjev, ki nima tam več obstanka in ne dobi dela pri rudnikih. Vsi udeleženci so se izjavili v imenu svojih korporacij in organizacij pripravljeni za ustanovitev take borze. Denarno podporo so nekatere korporacije že obljubile.

* **Pozor! Rumene izkaznice za polovično voznišvo v Ljubljano na velesejem (od 1. do 10. septembra) prodajajo blagajne vseh postaj po 5 Din.** Postajališča teh rumenih izkaznic ne vodijo in ne izdajajo. Kdor potuje v Ljubljano na velesejem in stopi v vlak na postajališču, mora nabaviti rumeno železniško izkaznico na prvi prihodnji postaji. Polovični popust velja za potovanje v Ljubljano od 1. do 9. septembra, za povratek pa od 2. do vštete 10. septembra. Na odhodni postaji se obenem z rumeno izkaznico za 5 Din kupi cela vozna karta, ki velja potem v zvezi s potrdilom o obisku velesejma za brezplačen povratek.

* **Tekma jugoslovenskih harmonikarjev na jesenskem ljubljanskem velesejmu bo 8. septembra.** Kdor se še ni prijavil, naj to nemudno stori. Zadržuje navadna dopisnica, naslovljena na urad velesejma v Ljubljani. Nato dobi priglasenec vsa potrebna navodila. Zmagovalci v tekmi dobe kolajne in diplome, priboriti pa si morejo tudi častni naslov jugoslovenskega prvaka in prehodni pokal.

* **Vseslovanski čebelarški shod se je v nedeljo in ponedeljek vršil v Beogradu.** Ta shod čebelarjev iz vseh slovanskih držav je bil po vrstnem redu šesti, pri tem pa drugi, ki je bil prirejen v Beogradu. Prvič so se čebelarji iz slovanskih držav zbrali v Sofiji. Drugi shod se je vršil naslednje leto v Beogradu, tretji v Moskvi, četrti v Pragi, peti pa na Poljskem. Naša domovina ima vse naravne pogoje za dober razvoj čebelarstva. Ti pogoji so dosti ugodnejši kakor v mnogih drugih evropskih državah, čebelarstvo pa vendarle še ni na primerni višini. V srbskih pokrajinah so vse čebelarstvo uničile dolgoletne vojne. Zdaj je spet na najboljši poti do zglede višine. Letošnji vseslovanski čebelarški shod bo dal vsem jugoslovenskim čebelarjem mnogo pobud za vnetejše delovanje. Lepe uspehe našega čebelarstva kaže tudi čebelarstva razstava. Razstava je razdeljena na osem oddelkov: življenje čebel, panji, razno orodje umnih čebelarjev, paša in čebele, strokovna književnost, podatki o razvoju čebelarstva v Jugoslaviji in v drugih slo-

vanskih državah, bolezni, ki ogražajo čebele, sredstva za širjenje čebelarstva.

* **Ribarska razstava.** V okviru letošnjega velesejma od 1. do 10. septembra priredi Zveza ribarskih društev dravske banovine veliko ribarsko razstavo, ki bo nazorno prikazala umno ribogojstvo, ribičevo delo v preteklosti, dosedanje stanje ribarstva in ribe. V paviljonski zgradbi G bo narejena struga v širini 2 m, globini 1 m in dolžini 40 m. V tej strugi bodo točno po naravi nameščene kotanje, globeli, curki, pa spet mirna voda, v njej pa vse vrste rib.

Opozorilo naročnikom!

Prosimo cenjene naročnike, ki niso še poravnali vse naročnine za letošnje, da opravijo svojo naročniško dolžnost čimprej, da ne bo pozneje nepotrebnega pisanja in nadležnega terjanja. Ne odlašajte več plačanja naročnine, ker pozneje plačati vam bo huje, ako imate še druge obveznosti. Poslužite se takoj zadnje položnice, ki ste jo prejeli, pa še ne izrabili. Kdor pomotno položnice ni prejel, pa ve, da je še dolžan, ali kamur se položnica pokvari, naj piše upravnistvu po drugo. Dobil jo bo nemudno.

Uprava «Domovina».

* **Začetek šolskega leta.** Na narodnih šolah v dravski banovini se začne letošnje šolsko leto z vpisovanjem otrok 1. septembra, v ponedeljek 3. septembra bo šolska maša, v torek 4. septembra pa začetek rednega pouka. Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra 6. septembra se bo praznoval z zahvalno službo božjo. Ta dan bo pouka prost.

* **Razpisane so naslednje vojaške podoficijske šole:** zrakoplovna, bolničarska, strokovna pri mornarici, pomorsko zrakoplovna in vojaško godbeni. Pojasnila se dobijo pri Peru Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti je treba za odgovor znamko za 3 Din.

* **Noč groze v Celju in okolici.** V nedeljo zvečer so se privarili nad celjsko kotlino temni oblaki. Med neprestanim grmenjem se je vtila huda ploha, ki je z malimi presledki trajala do pol 3. zjutraj. Med drugim je tudi treščilo v transformator pri Sp. Lanovžu. Okrog pol 2. ponoči je prihrumel vihar, ki je ruval in lomil velika drevesa kakor bilke. Najhuje je prizadet posestnik in restavrator g. Petriček v Liscach. Zračni vrtnec mu je podrl velik kozolec, zmetal tretjino strešne opeke s hiše ter zruval ali polomil okrog 30 sadnih dreves in 80 smrek. Ob državni cesti v Medlogu je vihar porušil mnogo sadnega drevja, pri vojaškem skladišču na Ljubljanski cesti pa je podrl visoko lipo in pretrgal električni vod. Vihar je oklestil mnogo dreves na Glaziji, v mestnem parku, na Otoku in drugod.

* **Strašno neurje nad Novim mestom in okolico.** V nedeljo okrog polnoči se je vtila nad Novim mestom in okolico strašna ploha. Vmes je udarjala strela. Voda je naenkrat začela dreti po cestah ter je odnašala s seboj vse, kar je dosegla. Kakor pravijo, se je nad Gorjanci utrgal oblak. Med groznim bobnenjem in šumenjem je voda drla z gorjanskih bregov v dolino. Hudourniki so valili več sto kilogramov težke skale, kamenje, blato in debela. V vaseh Gaberju, Brusnicah, Hrušci, Hribu, Št. Joštu in Jugorju so vodne množine udrle v stanovanja posestnikov. Voda je preplavila vso brusniško dolino. Potoka Gospodična in Brusničica sta se združila v deročo reko in odnesla v Brusnicah tri mostove. Cesta Ratež—Brusnice—Gaberje je na dveh mestih raztrgana. Ljudem je tu odnašalo svinje iz svinjakov, perutnino, poljske pridelke, seno, vozove, stiskalnice, mlatilnice in drugo gospodarsko orodje. Na Dolnjem Mokrem polju je strela dvakrat udarila v hišo posestnika Turka ter jo užgala, a so ogenj pravočasno pogasili. Hudo so prizadeti prebivalci

Hrušice, kjer je voda vdrla v hiše. Mlinarju Antonu Kovačiču na Hribu je voda odnesla pet prašičev, gospodarsko orodje, vozove, seno in hlode. Odnosla je tudi gospodarja samega, ki se je komaj rešil. Vaščani so pravočasno rešili tudi hčerko posestnika Šaferja, 15letno Marijo. V Gaberju so v zadnjem trenutku rešili otroka, ki ga je voda dvigala s posteljo vred, ko je vdrla v hišo. V Črmošnjicah je voda odnesla mlinarju Udoviču 40 mernikov žita in okrog 20 samokolnic, ki so jih uporabljali pri gradnji banovinske ceste. Tu je voda zalila tudi Petanovo hišo ter so družino rešili iz mučnega položaja sosedje, ki so prihiteli na pomoč. Voda je odnašala in rušila cele bregove ter jih zanesla v dolino. Vas Boričevo so hudourniki popolnoma opustošili in odrezali od ostalega sveta. Hudo so prizadeti tudi vasi Krka, Botov vrh, Veliki Slatnik, Vrh pri Podljubnem in druge. Ajdova setev je domala vsa uničena. Nič manj niso prizadeti drugi poljski pridelki, ki jih je pomagala uničevati tudi toča, ki je padala v nekaterih krajih debela kakor golobja jaca. To velja predvsem za vasi Krko, Dolž, Hrib, Gaberje in Jugorje, kjer so uničeni tudi vinogradi. Mlinarju Kovačiču pod Šmihelom je odnesla voda 10 kubičnih metrov lesa. Pri Poganjcih je državno cesto na več krajih izpodkopalo. Nevihta je divjala tudi po drugih krajih, zlasti v Suhli Krajini, kjer je užigala tudi strela. Od Višnje gore do Ponikev so polja ob tiru dolenske železnice vsa poplavljeni. Krka je narasla preko noči za pol drugi meter. Prizadeta škoda je ogromna. Najbolj sta prizadeti občini Šmihel-Stopiče in Brusnice. Župana teh dveh občin sta sreskemu načelstvu osebno poročala o pustošenju. Pomoč je nujno potrebna!

* **V temi se je ubil.** Usodno naključje je terjalo življenje mladega Alojzija Kotnika, uslužbenega pri tvrdki Kovač v Starem trgu. Ponoči je hotel pogledati h konjem, kjer nekaj ni bilo v redu. Ko je hotel stopiti na stopnice, ki držijo v hlev iz senjaka, kjer je spal, je zgrešil v temi stopnico ter padel z glavo naprej na cementni tlak. Kljub takojšnji pomoči je nesrečnik v jutrnjih urah preminil.

* **Nesreča pri mlačvi.** V soboto je pomagal 24letni brezposelni ključavničarski pomočnik Alojzij Kajtna od Sv. Krištofa nad Laškem pri mlačvi pri posestniku Francu Skalicu. Pri delu je mlatilnica zgrabila Kajtno za levico in mu zmečkala prste. Kajtna se zdravi v celjski bolnišnici.

* **Nagla smrt.** V nedeljo popoldne je umrla zaradi srčne kapi 53letna gostilničarka in oskrbnica planinske postojanke pri Sv. Bolfenku na Pohorju Frančiška Šetinova. Pokojnica je bila zelo priljubljena. Naj ji bo lahka zemlja.

* **Smrt v potoku.** V ponedeljek so potegnili izpod jezca mlinarja Alojzija Šoštarja v Franklovem 22letnega posestnikovega sina Josipa Znidarja. V nedeljo popoldne je ves vesel hodil iz gostilne v gostilno in je najbrže zvečer padel v narasli potok in utonil.

* **Avtomobilska nesreča novomeškega župana.** V četrtek se je odpeljal z avtomobilom na banovinsko konferenco JNS v Celje novomeški župan g. dr. Režek v družbi z županom občine Šmihela-Stopič g. Matka in odvetnika g. dr. Trošta. Ko so prispeli na samotni del ceste blizu Sevnice, je privozil nasproti težak tovorni avto neke domače tvrdke, ki je na ostrem ovinku zadel z zadnjimi kolesi v Režkov avto. Močan snek je vrgel avto s potniki s ceste in ga razbil. Bilo je res izredno srečno naključje, da se potnikom ni zgodilo nič hudega. Na kraj nesreče so prihiteli iz bližnjega gozda gozdni delavci, ki so razbiti avto spravili na cesto, nato pa ga z drugim avtomobilom začasno spravili v Mokronog. Dr. Režka in njegova sopotnika je vzel v svoj avto mirenski župan g. Franjo Bule, ki se je slučajno peljal po isti cesti na konferenco v Celje.

* **Varčna gospodinja pere vedno le z Zlatogovim milom,** ker si zaradi njegove izdatnosti prihrani denar in ker je zaradi njegove velike čistilne moči kljub manjšim stroškom njeno perilo vedno lepo in čisto. Gospodinja, ki zna obra-

zati denar, trdi: «Le Zlatorog milo da belo perilo!» In to je tudi res. Samo enkrat preizkusite Zlatorogovo milo in nikdar več ne boste prali drugače kakor le z Zlatorogom. Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorogovo milo!

* **Spet požar pri Dobrniču.** Pred dnevi je požar uničil gospodarsko poslopje Alojzija Smoliča iz Dobrniča. Ogenj je podtaknila zlobna roka. Orožništvo prav vestno vrši preiskavo in bo zločinec skoro izsleden. V nedeljo zvečer pa je pričelo goriti v Podlipi pri Dobrniču. Vnelo se je gospodarsko poslopje Jožeta Kmety. Ljudstvo je prvotno v okolici mislilo, da je požar zopet podtaknjen, vendar pa se je ta domneva izkazala kot nepravilna, ker je v gospodarsko poslopje udarila strela. Dobrniški gasilci so ogenj omejili.

* **Se en balon v Slovenskih goricah.** Tvrdka Wasel v Horremu v Nemčiji je nedavno praznovala 50letnico. Ob proslavi je razdelila med otroke mnogo balončkov z napisom «50 Jahre Wasel». Neko dekletce, mala Osterjeva v Horremu, je na svoj balonček privezala naslov in ga spustila v zrak. V dveh dneh je balonček priplul v Slovenske gorice in sicer na polje znanega trgovca Vinka Zorka pri Sv. Benediktu. Balonček je morda ležal na njivi že nekaj ur, preden je bil opažen. Ugledal ga je trgovec delavec, ki je z vilami šel oprezno nadenj, da zabode neznano pošast. K sreči je gospodar preprečil, da balonček ni uničil. V balončku je že manjkalo nekoliko plina, sicer bi bil plul še dalje. Ker je bil naslov še dobro ohranjen, so balonček skrbno odposlali mali Osterjevi v Horrem, kjer so potem dnevniki z zadoščenjem beležili, da je balonček preletel 800 km dolgo pot preko visokih Alp v dveh dneh in da je prišel v poštene slovenske roke. Za uslugo je trgovec prejel iz Horrema lep album s celotnim pregledom reke Rena, s pritoki, bližnjimi mesti in kraji.

* **Trije požari.** V petek je nastal požar v hlevu posestnika Antona Vrbnjaka v Dragotincih v Slovenskih goricah. Ker ni bilo nobene pomoči in je primanjkovalo tudi vode, je zgradba zgorela do tal. Sumijo, da je požar zanetila zlobna roka. — V nedeljo zvečer je pričelo goriti v gospodarskem poslopju posestnice Ane Gubaniškove v Razvanju. Ker je bilo poslopje s slamo krito, so plameni objeli tudi zraven stoječo stanovanjsko hišo. Na pomoč so najprej prišli domači gasilci, nato pa še gasilci iz Maribora. Posrečilo pa se jim je rešiti le nekaj pohištva. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. — Med nočno nevihto je strela udarila v veliko gospodarsko poslopje bratov Tamnjanov v Hudovcih. Veliko poslopje je bilo naenkrat v ognju. Na pomoč so prišli gasilci iz St. Ilje, Pesnice in iz Maribora.

* **Smrtna žrtev napada.** V soboto so v kumskih hribih pri Radečah pri Zidanem mostu napadli 88letnega finančnega podpreglednika Antona Kovačiča iz Radeč fantje in neki kmetje, ki so skrivaj kuhali žganje. Kovačič je dobil štiri vbode v trebuh. Z velikim naporom so ljudje Kovačiča spravili tri ure daleč do železnice in nato v ljubljansko bolnišnico. Kovačič je silno krvavel. Kljub skrbni zdravniški pomoči pa je Kovačič izdihnil. Zločin preiskuje orožništvo.

* **Zagonetna družinska žaloigra.** Na občinski cesti iz Cvetkovcev v Goričico se je odigrala krvava družinska žaloigra. Z gasilske veselice se je vračalo domov več udeležencev, med njimi tudi zakonca Alojzija in Jožeta Firbas. Alojzija se je s svojo svakinjo vozila na kmečkem vozu, njen mož Jožef pa se je za njimi vozil s kolesom. Naenkrat pa je odjeknil revolverski strel in Alojzija je padla mrtva z voza, njena svakinja pa je od strahu omedlela. O strašnem dogodku so takoj obvestili orožnike, ki so Jožeta Firbasa zaslišali. Mož je izpovedal, da je bil v gozdu, skozi katerega so se vozili, že večkrat napaden in da je zaradi tega nosil samokres. Ko pa so prišli iz gozda, je s kolesom zadel ob kamen, pri čemer se mu je nenadno prožil samokres in je strel po nesreči zadel ženo. Na travniku pred gozdom je bil tedaj pastir Jožef Kovačič, ki je izpovedal, da

je opazil Firbasa tik ob gozdu ter da je nenadno čul strel.

* **Prah in znoj, ki sestavljata največkrat umazanost perila,** sta strup za vsako tkanino. Razjedata jo in če ju dobro ne spravite iz nje, jo prezgodaj raztrgata. Obilna gosta in snežnobela pena Zlatorogovega mila pa prav natančno izpere iz vlaken perila vso nesnago, tako da dobi perilo spet svojo prvotno odpornost in sijaj. Zlatorogovo milo je izdatno in zato poceni. Zahtevajte pri svojem trgovcu zmerom le Zlatorogovo milo!

* **Vlom v višnjegorsko davčno upravo.** Po Dolenjskem se v zadnjem času potikajo sumljivi ljudje, ki ogražajo javno varnost. Tatvine in vlopi so na dnevnem redu. V Višnji gori pa so se pojavili nedavno ponoči vlomilci, ki najbrž niso domačini, marveč so prišli tja čez mejo. Vlomili so v davčni urad v graščinskem poslopju ob glavni cesti, in sicer na ta način, da so z drogrom odstranili z okna železno mrežo. Nato so splezali v pisarniško sobo, kjer so pretaknili vse predale. Našli so le okrog 200 Din gotovine, ki je bila last uradnikov. Kakor so dognale še druge poizvedbe, ki jih vodijo orožniki, je moralo biti na delu več oseb.

* **Dve smrti ima na vesti.** V ljubljanski bolnišnici je umrl Janez Rozman, sin posestnice iz Hraš pri Smledniku. Predzadnji ponedeljek so ga bili iz Kranja odpeljali v Ljubljano. Njegovo stanje na videz ni bilo hudo. Padel je v nedeljo ponoči s kolesa in dobil zunanje poškodbe. Vendar pa je bil mož tudi znotraj tako poškodovan, da je umrl. Bil je žrtev trčenja v drugega kolesarja. Ponoči je trčil vanj neki Janez Klišič. Rozman se je peljal na žegnanje v Trboje, 26letni Janez Klišič pa je bil na begu v Smlednik. Zakaj? Kakor je dognala preiskava in kakor je tudi sam priznal orožnikom, je Janez Klišič ne samo povzročil smrt Janeza Rozmana, marveč je tudi umoril 54letnega samskega posestnika Franca Oslja v Trbojah in mu pobral 304 Din. Morilca so zaprli.

* **Napad na kmetijo na samoti.** V noči na soboto je napadlo na samoti stoječo Turkovo hišo v Preski kakih deset moških. Neznanci so zahtevali pijačo in grozili, da bodo rabili silo in zažgali, če se jim ne ustreže. Ker so se bali njihovih groženj, so jim dali piti. Hiše neznanci nato niso hoteli zapustiti in so jih morali s silo zrniti ven. Ko so bila vrata zaprta, so jih razbijali s koli in spet s silo hoteli vdreti v hišo. Ker so sosede daleč, je bil položaj zelo težaven. Posrečilo se je domačim ženskam, da so neopaženo zadaj šle ven klicat sosede. Z združenimi močmi se je posrečilo nasilneže odgnati. Domači so se bali zadevo naznaniti iz strahu pred grožnjami, vendar je zadeva prišla v javnost. Naj bi se za zadevo zanimalo orožništvo.

Kmečki praznik na Bledu

Tudi letos hočejo imeti Gorenjci svoj praznik na Bledu na Mali Šmaren 8. septembra, ker nočejo zaostati za dolenjskimi kraji, ki se letos posebno živahno gibljejo. Kmečki prazniki naj budijo v našem ljudstvu zavest o važnosti kmečkega stanu in naj mu nudijo pobudo za njegovo strokovno, gospodarsko in stanovsko organizacijo.

Kmečki praznik na Bledu je najstarejša taka prireditve in bo letos dvanajesti. Njegov podroben spored objavimo kasneje. Že danes pa hočemo opozoriti na eno glavnih točk letošnjega kmečkega praznika. Poleg običajnega slavnostnega spreveda in ocenjevanja narodnih noš, okrašenih voz in konjenikov se bo vršila letos po javnem kmečkem zborovanju Gorenjska kmečka svatba ali ohcet, ki jo bodo izvajali po staroslovenskih običajih domačini in jo bodo zaključili s staroslovenskimi narodnimi plesi, ki so že letos enkrat poleti na Bledu vzbudili splošno občudovanje. Kmečka svatba ali ohcet pa bo posebej naštudirana.

Nadaljna privlačnost pa bo letos nastop češke skupine iz Plznja, ki pride na ljubljanski festival

in se popelje na vabilo predsedstvenega odbora za kmečki praznik na Bled, da kot gost priredi svojo Češko kmečko svatbo v štirih dneh.

Vse prireditve se bodo vršile v zeleni Zaki, ob slabem vremenu pa v Zdraviliškem domu. Za polovično vozno ceno je zaproseno. Udeleženci pa se bodo lahko poslužili tudi turistovskega vlaka, ki nudi polovično vozno ceno in daje še več časa za uživanje lepote rajskega našega Bleda.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 2. do 9. septembra.

Nedelja, 2. septembra: 7.30: reproduciran koncert; 7.45: telovadba (Pustišek Ivo); 8.15: poročila; 8.25: orgelski koncert (plošče); 8.55: versko predavanje; 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Trbovlje (Mrzel); 10.20: vesela reproducirana glasba; 10.40: vojaška godba (prenos iz velesejma); 11.00: radijski orkester izvaja slovanske narodne; sodelujejo Mišičeva, Ramškova, Gostič in Janko (prenos z velesejma); 11.40: otroška ura (Manca Komanova); 12.00: čas, plošče; 16.00: kmetijska posvetovalnica (inž. Sadar Vinko); 16.30: ljudska ura: Kozlovska sodba v Višnji gori; 17.30: Bežigradski pevski zbor (prenos z velesejma); 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 3. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: solistični koncert (Verbičeva, Drmota in Petrovič); prenos z velesejma; 18.30: radijski orkester; 19.30: O velesejmu (Zdravko Gosak); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.30: češka glasba: radijski orkester in vokalni soli Korenčanove; 22.00: čas, poročila, prenos z velesejma.

Torek, 4. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: cerkveni koncert: Frančiškanski pevski zbor (prenos z velesejma); 18.30: plošče za otroke; 19.00: otroška ura (Cirila Medvedova); 19.30: plošče; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: duetni citraški koncert (Mezgošits & Skalar); 20.45: radijski orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 5. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: Slovenski vokalni kvintet (prenos z velesejma); 18.30: O velesejmu (Zdravko Gosak); 18.50: plošče; 19.30: salzburske slavnostne igre (Ciril Debevc); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: vokalni koncert Roberta Primoziča; 20.45: radijski orkester; 21.30: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila, prenos z velesejma.

Četrtek, 6. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: koncert godalnega orkestra Glasbene Matice (prenos z velesejma); 18.30: plošče po željah; 19.00: razgovor profesor Jarca s prireditelji «Slovanskih plesov»; 19.30: plošče; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: vokalni koncert Toneta Petroviča, vmes bo izvajal radijski orkester lahko glasbo; 21.30: prenos z velesejma, vmes čas in poročila.

Petek, 7. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: koncert pevskega zbora Glasbene Matice (prenos z velesejma); 18.30: nacionalno predavanje Narodne odbrane (dr. Cepuder); 18.50: radijski orkester; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, prenos z velesejma.

Sobota, 8. septembra: 7.30: reproduciran koncert; 7.45: telovadba (Pustišek Ivko); 8.15: poročila; 8.25: spominska ura bazoviških žrtv; 9.30: orgelski koncert (Šterbene); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: oktet «Ljubljanskega Zvonax» (prenos z velesejma); 12.00: čas, plošče; 16.00: moški zbor Narodnega železničarskega društva «Sloge», vmes plošče; 17.30: tekmovanje harmonikarjev (prenos z velesejma); 20.00: prenos operete «Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron» iz opernega gledališča; 22.00: čas, poročila, prenos z velesejma.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

LEP PRAZNIK KMEČKE MLADINE V ORMOŽU.

Ormož, avgusta.

Organizirana kmečkodelavska mladina ptujškega sreza je 19. avgusta pod pokroviteljstvom g. bana priredila prvi pododborov kmečki praznik, ki je sijajno uspel kljub temu, da so proti prireditvi agitirali bivši klerikalci in pa drugi nezadovoljneži, ki niso varčevali z žaljivkami na g. bana, ne na kmečko organizacijo kot tako. Naš kmečki narod kaže, da je začel misliti s svojimi možgani in da se ne bo dal voditi več od ljudi, ki so ga samo izkoriščali. Glasno in odločno je obsodil one ljudi, ki so v svoji zaslepljenosti nastavili našim koscem različne železne predmete, ki naj bi jih ovižali pri košnji. Vemo, odkod piha veter...

ga je vsa mladina sprejela v Ormožu na glavnem trgu, kjer ga je v imenu mesta Ormoža pozdravil podžupan g. Kuharič, nato predsednik pododborov in za njim v imenu najmlajših učenka osnovne šole na Humu, ki je g. banu izročila šopek cvetja. Po pozdravih se je razvil lep spreved, kakršnega Ormož še ni videl, v Pavlovce, kjer se je na travniku g. Kralja, ki ga vse hujskanje in pregovarjanje nasprotnikov ni moglo odvrti od tega, da nam ne bi dal travnika, vršilo mladinsko zborovanje, na katerem je predsednik g. Jožko Tomažič pozdravil vse navzočne, zlasti pokrovitelja bana g. dr. Marušiča, senatorja g. Ravniharja, banovinskega svetnika g. dr. Trstenjaka, sreskega načelnika gosp. dr. Bratino, narodna poslanca gg. Mravljeta in Petovarja, predsednika Zveze kmečkih fantov in deklet g. Kronovška, potem g. dr. Rosino, g. Kuhariča, okoliške župane, zastopnike gasilcev in Sokolov in druge. Za njim je povzel burno pozdravljen besedo gosp. ban, ki je proslavljal lepo kmečko delo in pozdravljal kmečke mladinske organizacije. Za njim so govorili še gg. Petovar, Kronovšek, Rosina in Mravlje. Govorom vseh je množica pazno sledila in jih odobraval.

Po zborovanju se je vršila tekma koscev, pri kateri so si priborili prva tri mesta Malec Franc (Šalovci), Raušl Jaka (Obrež) in Zdravce Jože (Obrež). Sledila je kolesarska dirka. V prvi skupini je zmagal Čurin Martin (Vodenci), ki sta mu sledila Antonovič Matija (Središče) in Ivanuša Vinc (Hum). V drugi skupini pa je zmagal Novak Maks (Sv. Miklavž). Sledila sta mu Šterman Ferdo (Sv. Miklavž) in Rakuša Alojzij (Središče).

Kot najlepši, odnosno najbolj originalen voz je bil ocenjen voz D. k. f. i. d. od Svetega Lovrenca, ki je predstavljal mlatiče, za njim voz g. Dogše iz Središča s predicami in voz g. Bezjaka iz Obreža, ki je bil najlepše okrašen. Tudi vozovi društev od Sv. Bolfenka, s Huma, iz Frankovcev in od Sv. Miklavža so vzbujali splošno zanimanje.

Po končanem programu se je ob zvokih središke godbe razvila živahna zabava, ki je trajala pozno v noč. Naši nasprotniki so menda vendar spoznali, da s svojim hujskanjem ne opravijo ničesar. Naj si ga torej za drugič prihranijo.

PREKMURSKI GLASNIK

RAZGLAS ODBORA ZA PROSLAVO 15LETNICE OSVOBOJENJA PREKMURJA.

Lendava, avgusta.

Letos 12. avgusta je poteklo petnajst let, ko so vkorakale jugoslovenske čete v Prekmurje. S tem je bilo Prekmurje osvobojeno in za vedno pripojeno k Jugoslaviji. Slavnosti so bili časi panonskih Slovencev, ko sta jim v Blatogradu kneževala Kocel in Pribina. Slovenska blagovestnika sveti Ciril in Metod sta sejala seme prave vere in prosvete po slovenski Pa-

noniji, ki je bila močna vez in most med Slovani na severu preko Dunava in na jugu preko Drave.

Prav ta slovenska zemlja je postala žrtev tujega navala. Slovenski rod je krvavel in gineval skozi stoletja, dokler ni slovenska Panonija nehala biti slovenska. Od nekdanjih številnih panonskih Slovencev je ostala le peščica med Muro, Rabo in Krko in nekaj na Štajerskem. Tudi nad to slovensko zemljo je lebdel duh smrti in grozil udušiti zadnji ostanek panonskoslovenskega ljudstva. V zadnjem trenutku pa je posijal z juga žarek zarje Vidove preko Mure in prinesel veselo vest novega življenja umirajočemu narodu. Kri tisočeri junakov na bojiščih je bila prelita za vsak košček jugoslovenske zemlje, za svobodo vseh s silo ločenih delov jugoslovenskega naroda. Vstala je Jugoslavija, začela in z močno silo si je morala graditi svoje meje. Premaknila se je tisočletna meja z Muro na sever, 12. avgusta l. 1919. so zasedle jugoslovenske čete Prekmurje in izpolnile so se želje panonskih Slovencev po svobodi.

Letos torej poteka petnajsto leto svobodnega življenja. To jubilejno leto ne sme iti mimo nas neopaženo. Proslaviti moramo ta veliki dogodek v zgodovini Prekmurja s podarkom svoje neomajne ljubezni in vdanosti do narodnega vladarja in jugoslovenske domovine.

Narodna društva v Lendavi proslavijo petnajstletnico osvobođenja pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja v dneh 8. in 9. septembra. Zato pozivamo vsa društva in vse prebivalstvo Prekmurja, da polnoštevilno sodelujejo na proslavi. Prav tako pozivamo tudi vse ostale naše prijatelje onstran Mure in Drave, da ob tej priliki obiščejo Prekmurje in v bratskem objemu proslavijo dan našega narodnega osvobođenja.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Bučna juha. Mlado jedilno bučo olup, odstrani peške, jo zreži na tanke rezance, posoli in naj tako stoji nekaj časa. Pripravi svetlo prežganje, ki ga zalij z eno žličico kisa, osminko litra kisle smetane in toliko juhe ali vode, kolikor juhe potrebuješ, začini še s seseklim koprom in peteršiljem. Ko prevre, zakuhaj v to juho dobro otisnjeno bučo, ki naj vre še približno dvajset minut, na to pa jo daš na mizo.

Mesni puding. Pol kile mrzle pečenke (telečje ali svinjske, tudi kokoš, lahko vzameš vsakega malo ali pa samo ene vrste pečenko) zmelj na strojčku. Šest dek sirovega masla, dva rumenjaka in tri žlice goste sladke smetane dobro umešaj, da narase, potem primešaj 4 deke drobtin, dve sesekljani sardeli, pol sesekljane čebule, eno oribano, v mleku namočeno in otisnjeno žemljo, posoli, malo popopraj in prideni še zmleto pečenko. Vse skupaj dobro zmešaj, primešaj še trdi sneg dveh beljakov in stresi v pomazan pudingov model, ga zapri in v kropu kuhaj tri četrti ure. Kuhani puding prevrni na topel krožnik, zraven daš v posebni skodelici gobovo omako. Namesto omake lahko daš tudi salato.

Praktični nasveti

Da ohranimo kumare nekaj časa presne, moramo odbrati najlepše in nič poškodovane kose, jih dobro osušiti in namazati z beljakovino, tako da so čez in čez prevlečene. Beljakovina naredi namreč za zrak neprodarno kožico. Nato obesimo vsako kumaro za pecelj z nitjo, in sicer na suh prostor, kjer se dolgo časa lepo drže.

Ako ima mesna juha slab duh, vrzi vanjo, ko še vre, nekaj koščkov žarečega oglja in ga potem spet poberi. Lahko ponoviš, če prvokrat ne pomaga. Če meso diši, ga operi v vodi, kateri si dodala malo kisa, meso nato operi še v čisti vodi.

NAŠI NA TUJEM

Naročnikom v tujini javljamo, da je izšel prelepi roman «Dva človeka» v ponatisku. Malo je del v svetovni književnosti, ki bi bila napisana s tako globokim poznavanjem človeškega srca. Založba je ceno knjige mastavila kakor mogoče nizko, in sicer stane okusno v platno vezana s poštnino vred: za Francijo in Belgijo 20 frankov, za Nemčijo 3 marke, za Ameriko 1-50 dolarja. Denar pošljite v priporočenem pismu v bankovcih, kjer to ni mogoče, pa s čekom na ureditelstvo «Domovine», Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5 d. Ne pozabite napisati, za kaj je denar namenjen in naslov raj bo razločen, da pride knjiga v redu na naročnika. Če bi si v kakem kraju več naročnikov rado naročilo knjigo, jih založba prosi, da pošljejo denar skupno, ker si s tem prihranijo stroške za poštnino. Dejanje povesti se godi v krajih, ki so podobni naši Gorenjski, in tudi ljudje so, kakor bi bili naši, zato bo ta prelepa knjiga kakor spomin na naš dom, na najlepše, kar hrani človek v svojem srcu. Sezite po knjigi, nikoli vam ne bo žal denarja, ki ga boste zanjo izdali.

Škof dr. Tomažič na Westfalskem. Kakor poročajo z Westfalskega, je mariborski škof dr. Tomažič obiskal ondote naše rojake. Zlasti lepo je bil sprejet v Gladbecku, kjer so slavili 25letnico Društva sv. Barbare in 20letnico slovenske bratovščine rožnega venca. Škof dr. Tomažič je obiskal prosvetne in cerkvene oblastnike, med njimi tudi katoliškega škofa v Münstru.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Listnolca uredništva

Bela cerkev. Prepoznal!

Leskovec. Prekasno prejeli!

Mala nedelja. Po naključju izostalo, a zdaj je prepoznano.

Stráža. O taki zavarovalnici nam ni nič znano. Obrnite se morda na mariborsko uredništvo «Jutra».

ZANIMIVOSTI

× Ameriki grozi nova ogromna stavka. Izvrševalni odbor sindikata tkaninskih delavcev je objavil odredbo, da se mora 4. septembra pričeti stavka delavcev v vsej bombažni industriji. Če pride do stavke, bo stavkalo 500.000 delavcev. Bržkone se jim bo pridružilo še 300.000 delavcev, ki so zaposleni v industrijah svile, umetne svile in volne.

× V Kanadi se bodo morale cele pokrajine preseliti. Kanadska vlada preučuje načrt, po katerem naj bi se žitorodna ozemlja, ki jih je uničila suša, izpremenila v prerije in gozdove. Prebivalstvo naj bi se izselilo v rodovitnejše kraje. Preseljevanje se je že začelo.

× Kako dolgo živi utopljenec. Novejša raziskovanja so pokazala, da umre utopljenec prav za prav za zastrupljenjem nekih možganskih delov z ogljikovo kislino. Ker ne dobi v vodi kisika, se prenapolnijo ti deli z ogljikovo kislino, ki povzroča smrt po 15 minutah. Po nesreči moramo iskati utopljenca najmanj 20 minut, ker ga v tem času še vedno lahko rešimo. Šele potem lahko smatramo, da je nastopila smrt, ko so dvojni poizkusi z umetnim dihanjem ostali brezuspešni.

Vabimo Vas!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 1. do 10. septem. 1934.

Železniška izkaznica za 50% en popust na železnice se dobi na vseh postajah po Din 5.—.

40.000 m² — 15 razstav:

glasbena — umetniška — higijenska — izseljenska — ribarska — perutnine, koz, ovac, psov — arhitektonska — „Weekend“ — hranilniška — pohištvo — radio — živila.

Festival SLOVANSKIH PLESOV.

Tekmovanje harmonikarjev.

Velikomestno zabavišče.

× Plesalna živčna bolezen. Tokijski listi poročajo o čudnem dogodku z 18letnim dekletom. Kida Sidoochova je ljubljanka staršev in je z njo vred šla gledat praznik cvetočih češenj. Bila je zelo navdušena, pozneje razburjena in na poti proti domu je nenadno začela plesati. Plesala je po stopnicah v svojo sobico in v njej plesala naprej. Mati je od kraja mislila, da je dekle samo razposajeno. A ko je opazila, da presliči hčerka vprašanja in pleše kakor v nezvesti, je hitela po zdravniku. Tudi ta ni razumel pojasa. Kida Sidoochova je plesala do onemoglosti, dokler ni obležala in trdno zaspala. Ko se je pa zbudila, je pričela spet in plesala je ves dan brez prestanka do ponovne onemoglosti. Ko je prinesla mati kosilo, je plesalo dekle s skledo v roki. Najboljši tokijski strokovnjaki za živčne bolezni so ugotovili, da je to čuden pojav živčne bolezni. Poslužili so se uspavalnih sredstev. A dekle je pobegnilo po dvodnevem spanju od hiše. Našli so jo v oddaljeni plesni dvorani, kjer so vsi občudovali njeno neutrudljivost. Zdaj je v zdravilišču, kjer pleše ves čas, kadar ni pod vplivom pomirjevalnih ali uspavalnih sredstev. Če ne bo bolezen izginila prav tako nepričakovano, kakor je nastopila, bo moralo dekle umreti za izčrpanostjo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Otroška radovednost.

Mirica hoče vse vedeti. Celo uro nadleguje očko z vprašanji, ki je na nje hudo odgovarjati. Slednjič je dobri očka sit njene radovednosti. »Pusti me pri miru,« pravi, »delati moram.«

«Samo še eno vprašanje, očka: Povej mi, kaj se zgodi, če sede osa na koprivo. Ali piči osa koprivo ali kopriva oso?»

Kam spravlja papir.

Gospodična učiteljica uči otroke: »Otroci, poslušajte me! Nikoli ne smete praznih škafel, papirnatih odpadkov in podobnih reči metati na cesto. Samo pomislite, kakšne bi bile ceste, če bi vsi ljudje metali odpadke nanje! No, Jožek, povej, kaj napraviš ti z neporabnim papirjem?»

«Vtaknem ga v poštni nabiralnik, gospodična! se odreže Jožek.

Temeljnost.

Pisarniški ravnatelj podrejenemu uradniku: »Uredite ta pisma po abecedi, potem jih pa vrzite v koš...»

Pri odvetniku.

Stranka: »Koliko računate za vprašanje, gospod doktor?»

Odvetnik: »Za vprašanje nič, pač pa za odgovor.«

Gospodar.

Tujec: »Ali bi mogel govoriti z gospodarjem?»

Gospodar: »Izvolite, jaz sem gospodar. Moje žene namreč ni doma.«

Nevarno poljubljanje.

Učitelj svari v šoli otroke, naj ne poljubljajo živali. Na koncu vpraša, ali mu kdo lahko navede primer, kakšne so posledice poljubljanja živali.

Pepček dvigne roko in pove: »Moja teta je vedno poljubljala svojega psička.«

«In kaj se je zgodilo z njo?» vpraša učitelj.

Pepček odvrne: »Z njo se ni zgodilo nič, ampak psiček je poginil.«

Brez dovoljenja.

A: »Moja žena je hotela za vsako ceno na morje, jaz pa sem bil ves čas proti temu.«

B: »In ona se je vendarle odpeljala.«

A: »Da, toda brez mojega dovoljenja.«

Hladnokrvnost.

Prestrašena služkinja prihiti k profesorju in zakliče: »Gospod, pri nas gori!»

Profesor: »Uredite to sami, saj veste, da se v gospodinjstvo ne vmešavam.«

Ne boji se.

Gospa: »Če se takoj ne poberete, pokličem svojega moža.«

Potepuh: »O, vašega moža poznam. To je tisti, ki mi je oni dan grozil, da pokliče svojo ženo, če se ne poberem.«

Čevlji

Din 19.— 21.— otroški
Din 28.— 33.— dekliski
Din 55.— 66.— fantovski
Din 66.— 89.— ženski
Din 66.— 80.— moški

Snežni čevlji

Din 24.— otroški in dekliski
Din 30.— 34.— 38.— ženski.

Gorski čevlji od Din 145.— dalje.

Trgovski dom

Sternecki

Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, katerega dobite zastonj. Kar ne ustreza, se zamenja ali vrne denar.

Radij in denarnice.

A: »Tu berem, da radij zmerom oddaja sile od sebe, a vendar se nikdar ne izčrpa.«

B: »Vidiš, iz take snovi bi morali delati denarnice...»

Razumljivo.

A: »Kaj pa zija Micika tako zaljubljeno v časopis?»

B: »Ah pusti jo pri miru, saj veš, da ima stavca za zaročenca.«

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar. A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Prodajamo na obročna odplačila švedske posnemalnike za mleko in brzoparilnike za krmo.

Sprejememo potnike. «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Majhno posestvo

v krasni legi, tik glavne ceste, prodam. Šmalec, pošta Videm ob Savi. 203

Hiša z vrtom

v Beli Krajini, pripravna za obrtnika ali upokojenca, se ugodno proda. — Več pove gostilničar A. Šute, Brezovica št. 1, pošta Nemška Loka pri Kočevju. 202

Ali se hočete REVMATIZMA, PROTINA iznebiti?

Natezanje in bodenje po udih in sklepkih, zatečeni udje, sključenje rok in nog, natezanje, trganje in bodenje po raznih delih telesa, seveda tudi slabost oči so pogosto posledice revmatizma in protina, ki se morajo odstraniti, sicer bolečine še bolj napredujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislo raztvorjajoče, presnavljanje in izločevanje pospešujoče **domače pitno zdraviljenje**, ki se na umeten način popolnoma prirodno sestavlja iz blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotljiva mati priroda poklonila bolnim ljudem.

Pišite mi takoj pa dobite od mojih po vseh deželah obstoječih skladišč popolnoma

brezplačno in poštne prosto

poučno razpravo. Sami se boste nato prepričali o neškodljivosti tega sredstva in njegovem hitrem delovanju.

Poštna nabiralnica: Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13. Abt. H. 4285.

PRI VSEH poškodbah, kvarah, opeklinah, lišajih, čirih, starih ranah

ZAMORETE S POLNO ZANESLJIVOSTJO UPORABITI „FITONIN“

Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «FITON», družba z o. z., Zagreb I-78, (Reg. pod Sp. št. 1281 z dne 28. julija 1933.)